УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР—АРАДАЙ БАЯЛИГ

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ажалшад уһалагдадаг газараа үргэдхэжэ, тэрэнээ зүбөөр ашаглажа, баян ургаса абаха гэжэ шиидэбэ. Эдэнэрэй үүсхэлые хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэе!

* *

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 49 (10417) | 1964 оной февралиин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ

1964 ондо уһалууриин газар һайнаар ашагладаг болохо, энэ газар дээрэ хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз болон совхозуудай абаһан социалис уялга тухай

Уһалагдадаг тарялан, сабшалангаа һайнаар ашаглаха, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха гээшэ ороохо таряа, саахарай свёкло, тэжээл абалгые ехэдхэхэ шухала арга нүхэсэл гэжэ тоолоод, тэрэнэй ашаар хүдөө ажахын үйлэдбэриие аша үрэ ехэтэй болгохо талаар Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз болон совхозуудай ажалшадай, ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй, уһалууриин ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан социалис уялгануудые КПСС-эй обкомой бюро болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет зүбшэн хэлсээд, тэрэниие һайшаан тэмдэглэбэ.

Уһалууриин газар үргэдхэхэ, тэрэниие аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, тэндэһээ баян ургаса абаха талаар Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ажалшадай социалис уялгые колхознигуудай, совхозой хүдэлмэришэдэй, уһалууриин ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, уһалууриин газар үргэдхэхэ, тэрэниие зүбөөр ашаглажа, ороохо тариианай, техническэ болон тэжээлэй ургамалнуудай, овощиин баян ургаса абаха талаар колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхые КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет, Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениие, республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлые, үйлэдбэриин управленинүүдые, хүдөөгэй партийна комитедүүдые, колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци болон партийна эхин организацинуудые уялгалба.

Уһалууриин газар зүбөөр хэрэглэхэ талаар абтаһан социалис уялгануудые ажахы бүхэндэ, управлени бүридэ байгша оной мартын 15 хүрэтэр согсолжо, өөһэдынгөө дурадхалнуудые КПСС-эй обком болон республикын Министрнүүдэй Соведтэ хүргэхые үйлэдбэриин управленинүүд болон хүдөөгэй партийна комитедүүдтэ, колхозуудай правлени болон совхозуудай дирекцинүүдтэ дурадхаба.

Республикын колхоз болон совхозуудта уһалууриин газар һайнаар ашаглаха социалис мүрысөөнэй хэр эмхидхэгдэжэ байһые газетэнүүдэй хуудаһануудта үргэнөөр харуулха, радиогоор дамжуулха эрилтэ КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет республиканска болон районуудай газетэнүүдэй редакцинуудта, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио-дамжуулгын болон телевидениин комитедтэ табяа.

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ—ТУГАЛ

Ахын «Коммунизм» колхоздо 24 жэл һаалишанаар хүдэлжэ байһан Сурнэ Самбуевна Гармаева иигэжэ хөөрэнэ:

— Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ парти, правительствын зүгһөө ехэ анхаралай хандуулагдажа, оролдолгын гаргагдажа байхада, дабхар эршэтэйгээр ажаллаха хүсэл түрэнэ. Энэ жэлдэ абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэб, — гэбэ.

Сурнэ Самбуевна нёдондо даадаг үнеэдһээ 7500 литрэй орондо 7717 литр һү һаагаа гэхэ гү, али түсэбөө 102 процент дүүргэжэ, колхоз соогоо магтуулаа. 16 һарлаг үнеэнһээ 16 тугал абажа түлжүүлээ.

Мүн гушаад жэлдэ малшанаар хүдэлһэн Дулма Үнжуева мүнөө 205 толгой залуу мал даажа абаад, тобир тарганаар ондо оруулжа байнхай.

Ажалай баян дүршэлтэй болоһон эдэ нүхэд КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэри бодото дээрэнь бэелүүлхын тула шадалайнгаа хүрэхысэ шармайн тэмсэхэбди гэжэ мэдүүлнэ.

П. Жужаев.

Кварталай түсэб дүүргэгдээ

Долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн һанал эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлжэ байһан загаһашад шэнэ амжалта туйлаба. Усть-Баргажанай загаһанай комбинадай Гремячинска участогай загаһашад энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь 1,5 һараар уридшалан, февралиин 15-да дүүргэһэн тухайгаа элидхэһэн юм.

Загаһашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгарагшад эндэ олон. Кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тус участогай коллективэй дундаһаа Ф. А. Афанасьевай бригада түрүүлнэ. Тус бригадынхид январь, февраль һаранuудай даабари 172 процент, кварталай түсэб 116 процент дүүргэнхэй. Мүн нүхэд А. В. Черкашинай, А. Ф. Козуновой В. Н. Помулевой бригаданууд ехэ загаһа барижа шадаа.

Туйлаһан амжалтаараа зоригжоһон хүдэлмэришэд үбэл, хабарай үедэ загаһа бариха түсэбөө апрелиин 1-дэ дүүргэхэ, бригада бүхэн 130—150 центнер загаһа түсэбһөө гадуур бариха гэһэн уялга абаба.

Л. Одинцов.

★

Эдэ механизаторнууд «Улаан Оронго» колхоздоо эрхим ажалаараа суурхадаг юм. Нёдондо тэдэнэр ехэ һайнаар хүдэлжэ гараа. Тус бүридөө зөөлэн хахалалган дээрэ өруулбал тракторaараа 1500 гаран гектар газар хахалһан жэшээтэй болодог. Үбэлдөөшье сүлөө забгүй хүдэлнэд. Малай тэжээл зөөнэ, шэбхэ шэрэнэ, тракторнуудаа ерэхэ хабарай тарилгада бэлдэнэ. Зураг дээрэ: М. Рябов, Н. Собенников, В. Таланов, Д. Батуев, Д. Анжуев.

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

★ ★

Уһалагдадаг, утэгжүүлэгдэдэг газарые үргэдхэжэ, 1964 ондо хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ талаар Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай ажалшадай абаһан

СОЦИАЛИС УЯЛГА

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин бидэ колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд, уһалууриин түхеэрэлгын управлениин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаан угтанабди. Коммунис партиин Центральна Комитедэй февралиин Пленум оронoй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ үргэн харгы зам, тодорхой зорилгонуудые заажа үгэбэ. **Утэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэжэ, газар уһалха хүдэлмэри ехэдхэжэ, химиие бүхы дээрэнь оньһожоруулжа, эрдэм ухаанай, түрүү дүршэлэй туйлалтануудые нэбтэрүүлжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ зорилго табигдаба. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие иигэжэ ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ гээшэ хүдөө ажахын продукци бүри ехэдхэхэ, коммунизмһоо хүдэлжэ, элдэб продукци элбэг дэлбэг болгохо гол харгы замнай болоно бшуу.**

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ хэтэрэнгы программые КПСС-эй ЦК-гай Пленум зохёон гаргаба. Иигэжэ хүдөөгэй ажалшадай, манадай урда ехэ, хариуцалгатай зорилгонууд табигдаба. Бидэнэр энэ программые бодотоор бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргаха, уһалагдадаг, утэгжүүлэгдэдэг газарые үргэдхэхэ, колхоз, совхозуудай хүсэтэ техникые һайнаар хэрэглэхэ, газар тарялан эрхилхэ хэрэгые бүри дээдэ хэмжээндэ гаргаха, хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай баян ургаса хуряаха талаар өөрынгөө бүхы арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэхэ уялгатайбди.

Манай Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин ажахынууд, бусад управленинүүдэй ажахынууд шэнги, колхозой, совхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые, нэн түрүүндэ газар таряалангаа ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ бүхы арга боломжотой. Уһалагдадаг газарые үргэдхэхэ, нуга сабшалан һайнаар хэрэглэдэг болохо гээшэ түрүүшын шимэ арга болжо байна. Уһалууриин түхеэрэлгэнүүдһээ уһалагдаха ... мянга гаран гектар, тэрэ тоодо 22,8 мянган гектар нуга сабшалан, 7,3 мянган гектар хахалагдадаг газар бии.

Тэрэ зуура уһалагдадаг газар үргэдхэхэ, нуга сабшалан ехэээр, һайнаар хэрэглэдэг болохо талаар манай арга боломжонууд энэ мэтээр хизаарлагданагүй. Колхоз, совхоз бүхэн баян ургаса абаха зорилгоор уһалууриин бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхэ ёһотой. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ хэрэг нимэ эрилтэ табина бшуу. Хүдөө урдаһан уһаар уһалха, уһа оньһото машинын хүсөөр бүлэжэ гаргаха, тошон халяаха, һайрам тогтоохо, юрын худагай, мүн үрэмдэмэл худагай уһаар уһалха болон бусад аргануудые дууһан хэрэглэхэ шухала. Энэ талаар манай ажахынуудта хизаарлашагүй ехэ арга боломжонууд бии. Колхоз, совхоз бүхэн энэ ерэхэ хабарһаа эхилээд, ургаса дүүргүүлхын түлөө бага ирригаци гэдэгые хэрэглэхэ дүүрэн аргатай. Иимэ хүдэлмэри бэелүүлхэдэ, ехэ зөөри зөөшэ гаргалагдахагүй. Эндэ абаһаар ямар гол горходтой, уһа ямартай байһанаа тодорхойлоод, ирригационно юрын түхеэрэлгэнүүдые, хаалта боолтонуудые саг соонь хаана хэхээ тогтоолхо, барилгын шухала хэрэгсэлнүүдые бэлдэхэ, тиигэжэ барилга хэжэ эхилхэ хэрэгтэй байна. Иимэ хүдэлмэри эрхилхэтэеэ хамта гол горхонуудые, булагуудые, уһа бүлэхэ станцинуудые хэрэглэжэ, тошон һайса халяаха шухала.

Газар уһалалгаар управлениимнай ажахынуудта ехэ дутагдалнууд бии гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Нэн түрүүндэ ямар дутагдал бииб гэхэдэ, уһалагдадаг газар эзэгүй болошодог, уһалууриин бии байгаа түхеэрэлгэнүүд мууса хэрэглэгдэдэг. Уһалууриин түхеэрэлгэнүүд, һубаг ханаабануудаар табигдаһан уһа хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Уһалагдахаар табигдаһан зарим поли, сабшалангай хажуугаар үнгэршэдэг. Уһалагдаһан газар, нуга сабшалан үшөөл муугаар, шанар муугаар уһалагдана. Газар уһалалгада июдэ далдалха, дэбэрүүлһэн худал мэдээ үгэхэ ябадал үшөөл тохёолдоһоор. Бүхы уһалагдадаг газарай тон бага хубиниень таряалан эзэлнэ. Энээниие баһа дутагдал гэжэ тоолонобди. Зарим ажахынуудта ургамалай ургажа байха үедэ газар уһалдаггүй, таряалан, нуга сабшаланда шииг нойто барихын зорилгоор намар уһалдаггүй байха юм. Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхаха зорилго манай урда табигдана.

Полиин ургасые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл хадаа газар уһалалга утэгжүүлгэтэй шадамараар зохилдуулан ябуулха хэрэг болоно.

Газар таряалангые ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ хэрэгэй гол шухала шэглэлнүүдэйнь нэгэн газар уһалалгые үргэдхэлгэ болоно бшуу. Энээниие хараада абан, мүн хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхын түлөө управлениин колхоз, совхоз бүхэндэ уһалагдадаг, утэгжүүлэгдэдэг газар үргэдхэхэ шэнэ арга боломжонуудые тодорхойлхо хүдэлмэри ябуулаабди. Иигэжэ энэ хабартаа 1754 гектар таряалан, нуга сабшалан нэмэжэ уһалха арга олдоо.

Өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин бидэ хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд 1964 ондо иимэ социалис уялга абанабди.

1. УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАР ҮРГЭДХЭХЭ ТАЛААР

1. Уһалууриин юрын түхеэрэлгэнүүдые барижа, уһалагдадаг газараа 1754 гектараар үргэдхэхэбди. Тиигэжэ гидротехническэ 88 түхеэрэлгэнүүдые тотхохобди, хаалта боолго барихабди. Ажахынуудта бии байгаа уһа бүлэдэг бүхы станцинуудые саг үргэлжэ хүдэлгэжэ, 1200 гектар таряалан, нуга сабшаланда тошон халяагдаха.

2. Гидротехническэ 41 түхеэрэлгэ заһабарилхабди, Гутайн уһанай сөөрэмые барижа дүүргэхэбди.

3. Управлениин ажахынуудай 10164 гектар таряалан, 22868 гектар нуга сабшалангые шииг нойто барихын зорилгоор уһалхабди.

4. Уһалагдадаг газарта орооһото ургамалнуудай тарилгын талмайе 4250 гектар хүрэтэр, кукуруза—5478 гектар, саахарай свёкло—1447, хартаабха—290, овощ—260 гектар хүрэтэр үргэдхэхэбди.

II. ГАЗАР УҺАЛАЛГЫЕ ЭМХИДХЭХЭ, УҺАНАЙ ГАЗАР АШАГЛАЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА ТАЛААР

1. Уһанай газарые эзэтэй болгохо зорилгоор уһалагдадаг газарта ороохо таряа болон тэжээлэй ургамалнуудые, саахарай свёкло, хартаабха болон овощ ургуулха оньһожоруулагдаһан 157 звенонуудые бии болгохобди. Тэдэнэртэ уһалагдадаг 10164 гектар таряалан, 22868 гектар сабшалан даалгагдаха. Эдэ звенонуудта хүдэлхэ механизаторнууд, газар уһалха хүнүүд, мүн техникэ, зэр зэмсэг, хэрэгсэлнүүд үгтэхэ.

2. Мартын 1 хүрэтэр звенонуудта үйлэдбэриин түсэб хүргэгдэжэ, уһалууриин участок бүхэндэ агропаспорт бии болгожо, технологическа карта зохёожо дүүргэхэбди.

3. Газар уһалха мэргэжэлдэ адагынь 500 хүниие, механизаторнуудые һургахын тула богони болзорой курсануудые эмхидхэхэбди.

III. УҺАЛАГДАДАГ ГАЗАРТА ОРГАНИЧЕСКА БОЛОН МИНЕРАЛЬНА УТЭГЖҮҮЛГЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛХА, ХҮДӨӨ АЖАХЫН УРГАМАЛНУУДАЙ УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ТАЛААР

1. Газарай хүрьһэндэ утэгжүүлгэ зүбөөр оруулха хэрэгтэ онсо анхарал табихабди. Тэрэнэй түлөө бүхы механизаторнууд, газар уһалагшад болон звенонуудай бусад гэшүүд курсануудта, агрохимическэ бүгэдэ ниитын һургуулинуудта һуралсажа захалаа. Минеральна болон органическа утэгжүүлгэнүүдые оруулхадаа хүрьһэнэй карта болон картограмма баримталагдаха.

2. Таряалан болон сабшалан дээрээ 294 мянган тонно наг шэбхэ, тэрэ тоодо уһалагдадаг газарта 110 мянган тонно шэбхэ, 3500 тонно минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаха.

3. Уһалуури болон утэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэжэ, уһалагдадаг таряалан дээрэһээ эды шэнээн ургаса абаха: **шэниисэ гектарай адагынь 23 центнер, кукурузын ногоо 400 центнерһээ бага бэшэ, саахарай свёкло адагынь 150 центнер, горох 17 центнер, хартаабха 130 центнер, овощ 200 центнер, сабшалан дээрэһээ гектарай 18 центнерһээ бага бэшэ үбһэ абаха.**

Түрүү ажахынууд болон звенонууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые бэедээ даажа абаба. Калининай нэрэмжэтэ колхоз уһалагдадаг газарта 1000 гектар ороохо таряа, 160 гектар саахарай свёкло, 400 гектар кукуруза, 45 гектар хартаабха болон овощ тариха. Тиигэжэ тэндэхи гектар бүриһөө 23 центнер ороохо таряа, 150 центнер саахарай свёкло, 450 центнер кукурузын ногоо, 130 центнер хартаабха абахаар шиидээ. Мүн 670 гектар сабшалан уһалагдажа, гектарай 18 центнер үбһэн абтаха. Уһалагдадаг газарые үргэдхэхын тула 260 гектар энэ хабартаа ундалуулхаар уһалууриин юрын системэнүүд бүтээгдэхэ. Хайсагарай сөөрэм тогтоохо хүдэлмэри хэгдэжэ эхилхэ. Уһа бүлэхэ хоёр станци, уһа сасаха нэгэ түхеэрэлгэ уһалуури дээрэ саг үргэлжэ хүдэлгэгдэхэ. Уһалагдадаг газарта ороохо таряа ургуулха 2 звено, саахарай свёкло ургуулха 2 звено, кукурузын 3 звено, сабшалан һайжаруулха 5 звено эмхидхэгдээд, хүдэлжэ захаланхай.

«Рассвет» колхоз уһалагдадаг газарта 841 гектар ороохото-бобово ургамалнуудые тариха, 282 гектарта саахарай свёкло, 145 гектарта кукуруза, 70 гектарта хартаабха болон овощ тариха; XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз—480 гектарта шэниисэ, 312 гектарта саахарай свёкло, 524 гектарта кукуруза, 62 гектарта хартаабха болон овощ тариха. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой саахарай свёкло ургуулдаг нүхэр Е. М. Павловай оньһожоруулагдаһан звено Светличныи дүршэлөөр ажаллажа, 120 гектар талмайн га бүриһөө 200 центнер саахарай свёкло ургуулха гэһэн уялга абаа.

Бэшүүрэй совхоз уһалагдадаг газартаа 585 гектар шэниисэ, 190 га саахарай свёкло, 240 га кукуруза, 65 га хартаабха болон овощ тарижа, 3484 гектар сабшалан уһалха. Ургамалнуудай ургажа байхада уһалхын тула Гутай гэжэ газарта сөөрэм тогтоогдохо, 400 гектар газар уһалмаар уһалууриин системэ шэнэдхэн түхеэрэгдэхэ.

IV. ГАЗАР УҺАЛАГШАДЫЕ, КОЛХОЗНИГУУД БОЛОН СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЫЕ МАТЕРИАЛЬНА ТАЛААР УРМАШУУЛХА ТУШАА

1. Уһалагдадаг таряалан болон сабшалан дээрэ ажаллажа байһан колхознигуудые, хүдэлмэришэдые материальна талаар урмашуулха зорилгоор ажахы бүхэндэ газар уһалалгын болзор, шанарыень харалсажа, мүн уһалагдадаг газарһаа түсэбэй ёһоор абтаха ургасыень хараада абалсажа, ажалай түлөөһэ үгэхэ шэнэ гурим зохёожо, хэрэглэдэг болохо. Мүн түсэбһөө үлүү продукци абаһан звенонуудые материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаха.

2. Уһалагдадаг газар дээрэ ороохо тарияанай болон тэжээлэй ургамалнуудай, саахарай свёклын, хартаабха болон овощиин баян ургаса абахын түлөө аша үрэ ехэтэй социалис мүрысөө эмхидхэхэбди.

* * *

Уһалууриин газар — колхоз, совхозуудай айхабтар ехэ баялиг гээшэ гэһэн Н. С. Хрущевой заабариие баримталан, энэ газараа эгээн һайнаар ашаглахын тула бүхы хүсөөрөө оролдохобди. Тэрэнэй түлөө түрүү агротехникэ хэрэглэхэ, газар таряалангаа болбосон ёһоор эрхилхэ, газарай элдүүрилгые эрид һайжаруулха, эгээл эрхим болзорто газараа уһалха, үрэһэ тариха, ургамалда тэжээл оруулха болон бусад шухала хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай ажалшадай социалис уялга үйлэдбэриин управлениин Совет дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдан абтаа.

Колхознигуудта пенси тогтоолго —партиин анхарал

АЖАЛШАДАЙ ХАРЮУ

Ажалай абьяас урманда эзэлэгдэн, эсэхэ сусахыешье мартажархиһан нэгэ үбгэнэй үдэр бүри һахы һалаг хүдэлхые харахат. Энэмнай—луговод Чой Гомбоев гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһые уншаад, шагнаад байхадаа, нүхэр Гомбоев иигэжэ хөөрэнэ:

— Һайхан лэ саг боложо байна даа. Жэл ерэхэ бүри байдалнай һайжаржа, үбгэрһэн колхознигууднай пенси абадаг болохонь. Иимэ үедэ пенсионершье хүнэй гараа һула табяад һуухын аргагүйл.

Колхознай үнгэрэгшэ жэлдэ 889 мянган түхэриг олзо доходтой байһан юм. 40 гаран пенсионерые мүнгэн тэдхэмжээр хангахадаашье хотойхо[illegible] болинхой. Һайнаар ажаллаха тума олзо доходнай ехэ боложо, мүнгэн тэдхэмжэшье дээшэлхэ ха юм.

Колхоз соохи эдэбхитэй пенсионер үбгэдые тоолохо болоо һаа, олон байха. Цырен Бадмажапов, Буда Дондоков гэгшэд хонин ажал дээрэ хүдэлнэ.

—Парти, правительствынгаа халуун анхарал хандуулдаг байһанда ехэл баяртайбди. Ажал хүдэлмэреэ бүри бүтэсэтэйгөөр ябуулжа, энэ оролдолгодонь харюу болгон, ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэхэбди,—гэжэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой пенсионернүүд нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

Ц. Сосоров,
Зэдын үйлэдбэриин управлениин Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой бухгалтер.

Үндэр наһатын баяр

Будажап Дамбаевич Тунжинов мүнөө далатай... Энээнэй 56 жэлынь ажал хүдэлмэриин тэмсэл соогуур үнгэрөө. Энэ үе соо нилээд юумэн үзэгдөө, харагдаа юм бэзэ. Зоболон, гашуудалшье, зол жаргалта байдалай баяршье байха. Будажап Дамбаевич Октябриин революциин урда тээхи хүшэр хүндэ байдалые мүнөө мартаагүй. Арад зондо зол жаргал олгууһан Совет засагай тогтоһонһоо хойшо жаргал эдлэнэ, түрэл колхозойнгоо баялигые арьбадхалсахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ябалсана.

Мүнөө Будажап Дамбаевич үндэр наһатай болобошье, ханишоноор ажаллажа байнхай.

— Зай, үбгэжөөл хэр зэргэ ажаллажа байнабта. Амарха сагтнай ерээ бэшэ гү?—гэжэ асуухада иигэжэ хөөрэнэ:

— Үшөөл бараг, хүнгэн байнаб. Хамаг наһаяа ажал дээрэ үнгэргэһэн тула, үтэлөөдшье байхадаа ажалгүй байжа шаданагүйб. Юрэдөөл шадалайнгаа зэргээр хүдэлөөд байгаа һаа, бэедэм ехэл һайн шэнги. Гадна, хүдөө ажахые бүри ехээр хүгжөөхын түлөө хамаг зоной ехээр тэмсэжэ байхада, баһал миин һуугданагүй. Хүбүүн бэри хоёртойгоо эхэ хонидые харууһалнаб. Хони, хурьгаднай тобир тарганаар бултадаа ондо ороһой гэжэ оролдонолби даа...

Сандагын адагай отара дээрэ мүнөө 700 гаран хурьгад абтанхай. Тэдэнииинь бултадаа өөдэргэн, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Эндэ 70 наһатай Будажап Дамбаевичын ажалай бодото хубита бии.

Зураг дээрэ: Б. Д. Тунжинов.

Ц. Бабушеев.
Хяагтын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз.

...Уһалагдадаг газарһаа ороохо таряа ходо ехээр хуряажа абабалнай, страховой һайн жаса болохо, ороной таряа талханай балансда ехэ хубита нэмэри болохо һэн.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолһоо

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэрииие бэелүүлэн

ТОРФ—эрхим үтэгжүүлгэ

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ ТОРФ ЭЛБЭГ. ГАНСАХАН КАБАНСК ШАДАРАЙ НАМАГ ГАЗАРТА ХЭДЭН МИЛЛИОН ТОННО БОЛОХООР ТОРФ БИИ. ТЭРЭНИИЕ МИНЕРАЛЬНА ҮТЭГЖҮҮЛГЭТЭЙ ХОЛЁОД Г АР ҮТЭГЖҮҮЛХЭДЭ, УРГАСА ЭРИД ДЭЭШЭЛДЭГ

Мэргэжэлтын hанамжа

МИНЕРАЛЬНА гү, али ондоошье ямар нэгэн үтэгжүүлгые **газарай хүрьhэндэ ехээр оруулаа hаа, элбэг баян ургаса заабол абтаха** юм гээд **ойлгожо болохогүй.**

Тиимэhээ наг шэбхэ болон бусадшье үтэгжүүлгэ тариалан дээрэ дайралдахысаан абаашаад адхажархидаг ябадалые эрид буруушаахаар байна. Газар бүхэнэй хүрьhэнэйнь шанарые тон нарипаар шэнжэлжэ, хаананьямар үтэгжүүлгэ, хэды шэнээн оруулхаб гэжэ уридшалан hайса тодоруулhан хойноо тэрэниие хэрэглэхэ. Тиигээл hаа, үтэгжүүлгэ гээшэмнай аша үрэеэ бодотоор харюулха бшуу. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленум дээрэ Н. С. Хрущев, мүн элидхэлшэ, үгэ хэлэhэншье хүнүүд онсолон тэмдэглээ.

Манай Буряад ороной зарим нютагуудта торф гэжэ үнэтэ үтэгжүүлгые хэрэглэдэг болохо тухай хэдэн hанамжа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Олонхи нютагуудтамнай газарын ехэнхидээ азодоор, элдэб органическа бодосуудаар дутамаг, хүнгэн хүрьhэтэй байна. Эгээл тиимэhээ саашадаа тариан ажал дээрэ хими үргэнөөр нэбтэрүүлхэдээ, газараа органическа бодосуудаар баян болгохын тула оролдохо ёhотойбди.

Энэ талаар манай эндэ торф үргэнөөр хэрэглэжэ болохо. Мүнөө гол түлэб Кабанскын, Түнхэнэй, Баргажанай, Улаан-Үдын, Хориин үйлэдбэриин управленинүүдэй газар дээрэ хэдэн миллион тонно хэрэглэгдээгүй торф хэбтэнэ гэнэ. Жэшээлхэдэ, гансахан Кабанск шадарай хатаагдаhан амаг налхи газарта ажар 30 мянган гектар талмай дээрэ нэгэ метрhээ 7—8 метр хүрэтэр зузаан торф үргэлжэдөө нэмжыжэ байдаг. Тиигэбэшье шэнжэлжэ үзэhэнэй ёhоор, зарим газартаа торфынь хүсэд шанаржажа, үнэhэлиг болоогүй, тэрэнэй үнэhэлигынь 40—45 процент болонхой. Буряадай комплексно институдай геоботаническа экспедициин эрдэмтэн нүхэд Савич, Рампилова гэгшэдэй шэнжэлhэнэй ёhоор, Кабанскын намагай торф үрэжэлтэй бодосуудаар яhала элбэг гэжэ тодоронхой. М. А. Рампилова туршалга хэхэдээ, 5—15 сантиметр зузаан торф дотор үнэhэн 1,65 процент фосфор—0,29 процент, кали—0,01 процент, кальци оройдоо үгы байгаа. Тэрэниие хахалаад, ооёос тариhанай hүүлдэ шалгахадаа, 21—34 сантиметр гүнзэгыдэ үнэhэлигынь 5,12 процент, горитой фосфортой, кали—0,09 процент болоhон байба. Тиигэжэ торфые байраhаань хүдэлгөөд, нара hалхинда оруулхада, газар үтэгжүүлхэ шанарынь зарим тэды hайжараа. Торф избёосхотой байдаг дээрэhээ газарай хүрьhэнэй хүжармагые үгы болгожо, ургамалай hайн ургаха, эдеэшэхэдэ таарамжатай болоно. Илангаяа доодо газарай (Кабанскын намагай) торф дотороо 2,5 процент избёосхын зүйлтэй байдаг гэжэ тодоронхой. Тэрээндэ фосфор, кали гэжэ минеральна зүйлнүүдэй багашаг байдаг дээрэhээнь, үтэгжүүлгэ хэхэдээ нэмэжэ оруулха хэрэгтэй болоно.

Гайхамшаг эрдэмтэд академик Прянишниковай шэнжэжэ тодоруулhанай ёhоор, доодо газарай торфдо азот нилээд ехэ, бага зэргэ фосфор, кали, кальци, мүн үнэhэн, органическа бодосууд элбэг байна. Тиимэhээ энэ үтэгжүүлгэ манай эндэхи азот болон органическа бодосоор бага хүрьhэтэй ямаршье газарые нилээд hайжаруулан баяжуулха ха юм.

Хэрбээ тэрэниие үхэр малда дэбдеэд хэрэглэхэдэ, шэбхэ шабааhантай холисолдожо, шанарынь бүришье hайн болоно. Шэбхын аммиак болон бусад шухала зүйл мүн лэ торфдоо шэнгэжэ, азодынь бүри ехэ болгоно. Торфые малда дэбдихын тула нюньдэ бульдозер трактораар түлхюулэн суглуулжа обоолхо, намар болотор hайн хатаха бшуу. **Хониндоо дэбдихэдээ, ноohондонь** торфын халдахагүйн тула дээгүүрнь нимгэншэгээр hолоомо дэлгэхэдэ **өөрэгүй.**

Торфдо наг шэбхэ гү, али үрэжэлтэй hайн хара шорой холижо компост хэхэдэ, газар үтэгжүүлхэ шанарынь баhал эрид hайжардаг. Академик Т. Д. Лысенкын туршалга хэжэ тодоруулhанай ёhоор, торф наг шэбхэтэй гү, али хара шоройтой холижо, гектарай 3—5 тонно үтэгжүүлгэ оруулхада, шэниисын ургаса га бүриин 4,5—5 центнерээр дээшэлнэ. Гектарай 20 тонно хүрэтэр наг шэбхэ, шорой, торф холисотой компост хээд, үшөө минеральна үтэгжүүлгэ оруулалсабал, тариhанай ургаса га бүриин 5—7 центнер хүрэтэр нэмэжэ абтана.

Саашадаа манай эндэ торф хэрэглэн, тариалангаа үтэгжүүлхэдээ, тэрэниие наг шэбхэ ба шоройтой, минеральна үтэгжүүлгэтэй холёод компост бэлдэдэг болохо шухала. Түрүүн хатаhан намагай торфые зундаа—июнь hарада—бульдозероор обоолоод, дээрэhээнь шэнгэрүүлhэн шэбхэ адхаха гү, али үрэжэлтэй hайн шоройдо худхаха ёhотой. Обоотой торф зундаа улам шанаржажа, бутархай hайн болодог. Тэрэниие хойто хабарынь задалжа, га бүридэ 20-25 тонно хүрэтэр оруулан тариhанай газар үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Энэ үтэгжүүлгэдээ 3 центнер суперфосфат гү, али 3—5 центнер үнэhэ оруулбал бүришье hайн.

Энэ жэлдэ Кабанскын совхоз бүхыдөө 15 мянган тонно торф обоолжо, заримыень наг шэбхэтэй, хара шоройтой холёод, компост хэжэ, ерэхэ хабар 5000 тонныень тариалан дээрээ гаргаха, газараа үтэгжүүлхэ зорилготой. Мүн эндэхид торфые цементын тооhо үлөөдэhэнтэй холижо, баhал hайн үтэгжүүлгэ болгохо аргатай. Жэшээнь, 40—45 тонно торфые 10 центнер цементын тооhонтой холибол, үтэгжүүлгын шанар эрид hайжарха.

Торф малтажа, суглуулжа обоолхо, бэлдэхэдэшье ехэ гаргаша гарахагүй. Энэнь hүүлдэ баян ургасаар сүм харюулагдаха бшуу. Газар үтэгжүүлгэдэ торф ехээр хэрэглэдэг болоёл.

А. КАПУСТИН,
Буряадай АССР-эй габьяата агроном.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй аппаратна цехэй коммунис ажалай [...] дэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн электрослесарьнүүдэй бригадын [...] шүүн, комсомол хүбүүн Карл Мункуев эдэбхи үүсхэлтэй [...] ажалладаг. Карл түрүү дүй дүршэл hайнаар шудалжа, халаан[...] гаа даабари ходо үлүүлэн, 120 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зу[...] дээрэ: нүхэр Мункуев ажалдаа. А. МАНТАЕВАЙ фо[...]

Зориhондоо хүрөө

Ажалаа шэнэ зүб гуримаар эмхидхэжэ, гээгдэлhээ гараhан фермэ тухай

МҮНӨӨ хаа хаанагүй ажахын доторой бүхы hалбаринуудые зохихо руунь томодхоод, научна үндэhэтэй, зүб шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ, тэрэниие нютаг нютагай эрхэ байдал болон экономикынь тала харалсан, hайнаар эмхидхэхэ эрилтэ табигдана.

Энэньшье ойлгосотой. Колхоз, совхоз бүхэндэ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлжэ, ороohо таряа, мяха, hү болон бусад продукци шадаал hаа гаргаша багатайгаар, хямда сэнтэйгээр, элбэгээр абаха ушартай ха юм.

Тиимэhээ энэ талаар **Хэжэнгын совхозой хоёрдохи фермынхидэй хэжэ байhан ажал илангаяа hонирхолтой, hайшаалтай байна.**

Түс фермэдэ үрэжэлтэй баян сабшалан, бэлшээриин газар элбэг, алмаhан болоно зохид hайн байра, мүн дүршэлтэй шадамар малшадай олон байhаниие хараада абажа, совхозой хүтэлбэрилэгшэд нёдондо тэндээ гол түлэб hаалиин мал байлгаха гэжэ шиидээ hэн. Мүнөө эндэ совхозой бүхы үнеэдэй хахадынь шахуу суглуулагданхай.

Игэжэ жэжэ гүүртэ, фермэнүүдые нэгэ тээшэнь хамталаад, тусхай шэглэлтэй болгоод байхадань, юугээрээ hайн бэ?

Үнгэрhэн жэлэй дүн дээрэhээ харахада, энэ фермэдэ үбhэ тэжээлэйнь гаргаша урдынхиhаа зарим тэды бага болоо. Жэшээлхэдэ, түсэбэй ёhоор центнер hү haахадаа 124 тэжээлэй единицэ гаргашалха аад, 109 тэжээлэй единицын хэмжээтэй хоол гаргашалагдаа. Ондоогоор хэлэбэл, абтаhан hүнэй центнер бүхэнhөө 15 тэжээлэй единицэ алмаhан болоно.

ХАЙШАН ГЭХЭДЭЭ ҮБhЭ ТЭЖЭЭЛ ИИМЭ ЕХЭЭР АЛМАГДАА ГЭЭШЭБ?

Бүхы үбhэ тэжээлээ зүбөөр, ээлж ёhоор гаргашалжа, тэрэнээ hайнаар буйлуулан, малдаа шадамараар эдюулhэнэй ашаар алмалта хэгдээ. Эндэхи hаалиин гүүртэнүүд үйлэдбэриингөө управлени соо эгээн түрүүлэн силос hолоомо хоёрые холижо, тусхай пааста хээд, үнеэдтээ эдюулдэг болоо. Намарhаа хойшо тэжээлээ үуралда дэбтээхэ, хэрэшэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхоhон, мүн бусадшье оньhожоруулга хэhэн байна. Теэд урдань байhан жэжэ гүүртэнүүдтэ тиимэ юумэ хэхэ аргатай байгаа гү? Үгы.

Ямаршье hалбариие зохихо руунь томодхоод, зүб шэглэлтэй болгоходо, алишье талаараа hайн байhаниинь эндэhээ элитээр харагдана. Фермын hү hаалишье хараа байса дээшэлээ. Бүхы табан гүүртын гурбаниинь hү hааха жэлэйнгээ даабари дүүргээ. Хамта 8621 центнер hү тушааха түсэбтэй аад, 9036 центнер hү тушаагаа. Тиигэбэшье бүхы гүүртэнүүдэйнь булта эмхитэй hайнаар хүдэлөө hаа, амжалтань бүришье дээшээ байха hэн.

Эндэ абтаhан hүнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ түсэбэй ёhоор 13 түхэриг 98 мүнгэтэ болохо зэргэтэй байгаа. Харин мүнөө жэлэй hүүлдэ тэрэнь 13 түхэриг 14 мүнгэтэ болоо. Энэньшье үнэтэй гээшэ.

Саашадаа абтаhан hүнэй өөрынь үные хямдаруулхын тула ажалай түлөөhэнэй гаргашые али болохоор хороохо шухала. Түбхын түрүүн гүүртэ бүхэндэ үнеэдые оньhон аргаар hаадаг боложо, үбhэ тэжээл буйлуулха, малда зөөжэ үгэхэ, үнеэдые уhалха, байрыень сэбэрлэхэ хүдэлмэри сүм оньhожоруулха хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн эндэ бусадшье жэжэ гаргашые hайса хороохо арга боломжо бии. Жэшээнь, түрүү ажахынуудай жэшээгээр хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые үйлэдбэри дээрэ сэхэ табижа, бригадир, гүүртые даагша, фермын архилагшэ гэхэ мэтээр томилоо hаань, элдэб тушаалhаа хүн олон сүлөөрхэ, салингай мүнгэ зөөришье алмагдаха hэн. Энээн тухай совхозойхид hайса бодожо үзэхэ бээ гэжэ hанагдана.

Фермынгээ нэгэшье үнеэ hубайрүүлхагүйн тула ехэ оролдолго гаргана. Нёдондо 100 үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 98 тугал абтаа. Мүн эндэ үнеэдые жэлэй таарамжатай сагта hүнэй ехээр абтаха хаhые хараадуулжа, түрүүлдэг болохо тушаа hаналаа табиха байна. Үнеэдээ гол түлэб үбэлдөө, хабар эртэ **тугаллуулдаг** болоо hаань дээрэ гэжэ hанагдана.. Юуб гэхэдэ, энэ үеэр ажахыда үбhэ тэжээл элбэг байжа, hая түрэhэн үнеэд hү ехээр үгэхэ. Тиигээд хүхэ ногооной үе болотор hү шэмээ татангүй гараха ха юм. Мүн үбэл гараhан тугал томо hайн байха, хойто намар болотор бэеэ гүйсэд хүсэхэ бшуу.

Үнеэдэй hүнэй тоhолигые дээшэлүүлхэ, hү гүрэндэ бүри элбэгээр худалдаха арга боломжо эндэ баhал ехэ. Мүнөө фермын hүнэйнь тоhолиг 4,01 процентдэ хүрэнхэй. Теэд энээгээр hанаагаа амаржа болохогүй. Тэрэниие бүришье дээшэлүүлхэ, үдхэн hүтэй үнеэдтэй болохо хэмжээ абаха ушартай.

Гүрэндэ hү ехээр худалдадаг болохын тула эндэхи Бахлайтын, Гангын гүүртэнүүдтэ искусственна аргаар hүн тэжээл буйлуулжа, нарай тугалда уулгана. Энээнэй ашаар бүхы hаагдаhан hүнэй 85 процентнь гүрэндэ худалдагдана.

Гээгдэжэ ябаhан энэ хоёрдохи фермынхид эдэ түрүү онол аргануудые хэрэглэн, ажалаа зүб гуримаар эмхидхээд, мүнөө ашаг олзотойгоор хүдэлдэг, совхоз соогоо жэшээтэ hалбаринуудай нэгэн болоhон байна.

В. Гумпылов.
Хориин үйлэдбэриин управлени.

Газар баялигаа ашаг үрэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилго партимнай хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ табяад байна.

Энэ зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ Кабанскын совхозойхид хам оролсонхой. Эндэ Байгал далай шадархи намаг налхида дарагдаhан ехэ дайдые хатаажа, эдлүүриин газар болгохо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа захаланхай.

Намагай уhа суглуулан урдахуулха ханаабууд үшөө нёдондо намар хада татагдаhан байгаа. Мүнөө тэрэ ханаабуудай эрьеые тэгшэлжэ, нягтаруулжа, томо дэгнүүлнүүдые бутаруулжа байhан үетэй.

Намаг хатаалгын хүдэлмэридэ мэргэжэл шадабаритай механизаторнууд хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй нэгэн тракторист Сергей Удовинченко энэ зураг дээрэ харуулагдана.

Ф. СОРОКИНОН фото.

Үгэ хэрэг хоёроороо[...]

Цехэй улаан булан соо олоороо суглараhан хүдэлмэришэд агитатор Борис Захарович Поздеевэй хөөрэхые ехэ ханамжатайгаар шагнанад. «КПСС-эй Центральна Комитедэй февралиин Пленум оронойнгоо хүдөө ажахые улам үргэн далайсатайгаар хүгжөөхэ зорилго табяа. Хүдөө ажахые хүгжөөжэ, тоhо, мяха, hү, ноohо болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абахада промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад өөhэдынгөө хубитые оруулалсаха ёhотой» гэhэн үгэнүүдээр агитатор хөөрэлдөөгөө түгэсхэнэ.

Борис Захарович Ленинэй ордентэ локомотиво-вагон заhабарилгын заводой инструментальна цехтэ токарёор ажалладаг. Энэ нүхэрэй эрхим хүдэлмэришэн, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байhаниие хараадаа абажа, цехэй партийна эхин организаци тэрэниие агитатораар томилоо hэн.

— Борис Захарович манай цехэй эгээл эдэбхитэй, дүй дүршэл ехэтэй агитаторнуудай нэгэн юм. Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые, мүн оронойнгоо дотоодын болон гадаадын hонин тухай хүдэлмэришэдтөө хөөрэжэ үгэдэг,—гэжэ цехэй партийна эхин организациин секретарь нүхэр Соломыхов түрүү агитаторые магтана. Игэжэ дэмы магтаа бэшэ.

Агитатор hара бүхэндэ арба гаран хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Мүн суугтаа ажалладаг хүдэлмэришэдтэйгөө хөөрэлдөө хэхэhээ гадна, заводойнгоо хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг Октябрьска гудамжын гэрэй эзэн, эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэдтэй hонирхолтой хөөрэлдөө долоон хоног бүхэндэ хоёр-гурба дахин үнгэргэдэг юм. Нүхэр Поздеевэй ээлжээтэ хөөрэлдөөгөө хэхэеэ ерэхэдэ энэ гудамжынхид тэрэниие эгээл хүндэтэ айлшан шэнгеэр угтадаг. Мүн хөөрэлдөөнэйнь hүүлээр «таамнай манайдаа дахин хэзээ ерэхэбтэ», «Аргатайhаа түргэ-түргэн ерэжэ байгыт» гэхэ мэтээр уридаг болонхой. Иимэ угталга хадаа агитаторай ябуулдаг хүдэлмэриин сэгнэлтэ мүн болоно. Түрүү агитатор «Хүдөө ажахы—арадай ажахын гол hалбаринуудай нэгэн», «Партиин ЦК-гай февралиин Пленум—ороной хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гайхамшагта шата мүн», «1970 ондо хүдөө ажахыда ямар амжалта туйлагдахаб», «Буряадай АССР-эй хүдөө ажахы түүхэтэ долоон жэлэй хугасаада» гэhэн темэнүүдээр хөөрэжэ үгэдэг байна. Хөөрэлдөөгөө бэлэдхэхэдээ «Правда», «Правда Бурятии», «Известия», «Сельская жизнь» газетэнүүдые уншадаг, мүн элдэб журнал, альбом, «агитаторай блокнот» хэрэглэдэг байха юм.

Инструментальна цехэй нэгэ участогта «Хими — коммунизмын ударна фронт болоно», «Хи[...] ашаар хүн хубсалхашье, хо[...] шье аргатай» гэхэ мэтын hон[...] той хөөрэлдөө хэhэн байна.

Борис Захарович агитатор[...] гые гансал хөөрэлдөөгөөрөө [...] ладаггүй, харин хүн зоной ком[...] ёhоор хүмүүжүүлгэдэ ехэ [...] хандуулна. Жэшээлхэдэ, т[...] даahан участогтаа нэгэтэ ошо[...] Октябрьска гудамжын гэрэй [...] эхэнэр: «...нүхэрни архи хо[...] гэртээ салин хүлhэеэ гү[...] асархаяа болижо байна. [...] сыт...»—гэжэ агитаторта [...] бэлэй. Гэрэй эзэн эхэнэрэй [...] да агитатор анхаралтайгаар [...] жа, нүхэртэйнь үнэн зүрхэ[...] рэлдөө hэн. Тиихэдээ архи [...] далай гэр бүлэдэ ямар ехэ [...] ушаруулдаг байhаниие бодо[...] римтанууд дээрэ харуулба. [...] торай хөөрэлдэhэн тэрэ хөө[...] дэмы хооhон үнгэрөөгүй, [...] ра тухай сагай үнгэрөөд [...] хада, слесарь Н. С. Соловье[...] водой инструментальна цехт[...] Борис Захаровичта үнэн [...] игэжэ баяр хүргөө:

— Борис Захарович, ах[...] байhандаа намда зүб зам заа[...] дуу эндүүем заhабат. Би ар[...] заадашье уухая болёоб.

hүүлээрнь тэрэнэй hамгаа[...] баhал ехэ баяр баясхалан нүх[...] деевтэ хүргөө hэн. Тэрэ сагhа[...] шо токарь Б. З. Поздеев, [...] Н. С. Соловьев гэгшэд дүтын [...] нүхэд болоно, мүнөө сүлөөтэй [...] хамта кино, театр харадаг, [...] турнаар амардаг болонхой.

Нүхэр Поздеев үйлэдбэри[...] ямар дутагдалнууд үзэгдэнэб, [...] ниие зайсуулха ябадалда [...] тэйгээр хабаададаг.

Б. З. Поздеев дүй дүршэл[...] агитатор байхаhаа гадна, [...] шадабари ехэтэй хүдэлмэри[...] коммунис ажалай ударник ю[...] бүхэнэйнгөө даалгабари 11[...] процент дүүргэжэ, эрхим ш[...] продукци бүтээнэ. Тепловозо[...] тровозой поршневой групп[...] тэдэнэй мөөрнүүдэй адар то[...] нуудhaa эхилээд бүри [...] часть хүрэтэрөө энэ түрүү х[...] ришэнэй станогто харуул[...] гарана.

Суута хүдэлмэришэн Б. З. [...] байгша оной түрүүшын к[...] үйлэдбэриин түсэбые арбан [...] уридшалан дүүргэхэ зорилг[...] табяад ажаллана.

—Борис Захарович Позде[...] ги хүдэлмэришэдтэй суугтаа [...] хада урматайшье, юумэн бү[...] шье байдаг,—гээд инструме[...] цехэй начальник Иван [...] Воронин хөөрэнэ.

Д. ШАГД[...]

ГАЗАР ҮТЭГЖҮҮЛХЭ ШЭНЭ ТЕХНИКЭ ТУХАЙ

„Союзсельхозтехникэ" гэжэ нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо Л. А. КОРПУТ иигэжэ хөөрэнэ

Минеральна үтэгжүүлгэ буулгадаг, бутаруулжа жэжэ болгодог, худхажа холидог газарта тараажа оруулдаг бүтээсэ ехэтэй машинануудые колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ мүнөө дээрээ тон үсөөноор хаража болохо байна. Зүгөөр нэгэ-хоёр жэлэй үнгэрөөд байхада, ажахынуудта иимэ техникэ бии болохо.

Иимэ ажал хэдэг машинануудай бии болохо байhан тухай «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо Л. А. Корбут ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгөө.

Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ гаргажа тараагдаха 25 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ бүри мүнөө жэлдэ гаргагдаха байна гээд тэрэ хэлээ. Зүгөөр иимэ ехэ хэмжээнэй үтэгжүүлгые тараажа, газарай хүрьhэндэ оруулха хүдэлмэриие оньhожоруулха хэрэгтэй болоно. Энэ ажал дүүргэхэ хэдэ хэдэн янзын машинануудые түргэнөөр ухаалан зохёохо талаар «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэл, мүн Автотракторна болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын гүрэнэй комитет хэмжээ ябуулганууды хараалhан байна.

Минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые тараажа, газарта оруулха элдэб машинанууд мүнөө ухаалан зохёогдожо байнхай. Шэнэ техникэ байгуулхын тулада хэдэн арбаад научно-шэнжэлэлгын институдууд, конструкторска бюронууд мүнөө хүдэлжэ байна.

Минеральна үтэгжүүлгын заводhоо гарахаhаа эхилээд, поли дээрэ гаргагдажа тараагдаха хүрэтэрхи бүхы хүдэлмэри оньhожоруулагдаhан байха ушартай. Вагонуудай түмэр замай станцинуудта ерэн асуу ашааниинь (үтэгжүүлгэ) рельс шадарай складууд руу оньhон аргаар буулгагдаха ёhотой. Иимэ оньhон аргые Зам харилсаанай министерствын конструкторска организацинууд зохёожо байнхай.

Зүгөөр станцинууд дээрэхи складуудта минеральна үтэгжүүлгэ удаан саг соо хэбтэжэ шадахагүй болоно. Тэдэниие ажахынуудта сэхэ дамжуулан үгэхэ шухала. Эндэ үтэгжүүлгэ болон хүдөө ажахын бусад ашаа шэрэхэдэ тааруулагдаhан **самосвал-автомобильнууд** хэрэглэгдэхэ байна. Тэдэнэй кузовууд гурбан тала тээшээ буулгагдадаг байха ёhотой. Иимэ самосвалнууд ухаалан зохёогдожо байнхай, удахагүй туршажа үзэгдэхэ юм. Эдэ автомобильнууд мүн лэ ашаагаа өөрөө буулгадаг прицепүүдтэй байха.

Харин хадагаламжада байхадаа нягтаржа монсогойрдоггүй үтэгжүүлгэнүүдые хүдөө ажахын заримдаа абажа шададаггүй байhые шаналхаар байна. Тиимэhээ, хатуу боложо бүриилдэhэн үтэгжүүлгые газарай хүрьhэндэ тараажа оруулхын урда тээ бутаруулха хэрэгтэй болоно бшуу. Энэ зорилгоор тэдэниие бутаруулдаг машинанууд байгуулагдаха юм.

Хатуу боложо бүрилдэшэhэн үтэгжүүлгые бутаруулха мүртөө, тэрэниие транспортда ашадаг оньhото түхеэрэлгэнүүдые мэргэжэлтэд мүнөө ухаалан зохёожо байна. Минеральна үтэгжүүлгые бутаруулдаг ИСУУ-4 гэжэ түхэлэй оньhото түхеэрэлгэ туршажа үзэгдэhэн байха юм. Энээниие ДТ-20, «Беларусь» гэжэ тракторнууд хүдэлгэхэ байна.

Органическа үтэгжүүлгэ тараадаг машинанууд—дүрбэн тонно ашаа дааха **гэжэ үтэгжүүлгэ тараадаг «РТУ-4 прицепүүд** туршажа үзэхын тулада мүнөө жэлдэ бүтэжэ гаргагдаха юм.

Элдэб үтэгжүүлгэнүүдые худхаха, холихо хүдэлмэри мүн лэ оньhожоруулагдаха. Тиимэ түхеэрэлгэнүүд нэгэ часай турша соо 20 тонно хүрэтэр үтэгжүүлгэ холижо, худхажа шадаха.

Ашаагаа дам саашадань шэлжүүлэн ашадаг тусхай автомобильнууд байгуулагдаха. Иимэ машинанууд үтэгжүүлгые зөөхэhөө гадна, үтэгжүүлгэ хаядаг сеялкэнүүд болон тэдэниие тараадаг прицепүүдтэ үтэгжүүлгэеэ дам ашажа шададаг байха юм.

Минеральна үтэгжүүлгэ болон избёосхо тараажа хаяха шэнэ машинануудые конструкторнууд зохёожо оронхой. Энэ хадаа гурбан тонно ашаа даадаг hэлгэгдэдэг кузовтай тракторна тусхай прицепүүд болоно. РУП-5-10 гэжэ иимэ тусхай полуприцеп байгуулагданхай. Энэ хадаа 2,5 тонно ашаа даахаhаа гадна, үтэгжүүлгые түргэнөөр тараажа хаядаг байна.

Наг шэбхэ тараажа хүрьhэндэ оруулдаг ТУП-3 түхэлэй прицепүүдые колхоз, совхозуудта олоор хэрэглэдэг байна. Тэрэниие тусхай оньhоор хангажа тааруулаад байхада, минеральна үтэгжүүлгэшье тараажа шадаха.

Холингүйгөөр, сэбэрээр хэрэглэгдэдэг минеральна үтэгжүүлгэ тараадаг оньhото түхеэрэлгэнүүдые, тэрэшэлэн **газар хахалхатаяа нэгэн доро үтэгжүүлгэ тараалсадаг** агрегат ухаалан зохёохын тулада мүнөө конструкторнууд хүдэлмэрилжэ байдаг.

Аммиагай уhа газарай хүрьhэндэ сасахын тулада ГАН-8 машина, иимэ уhа зөөхын тулада ГАЗ-53 автомобиль тааруулан заhагдажа байнхай.

Органическа үтэгжүүлгэ тараажа хаяха хүдэлмэри дүүргэхын тулада 1964—1965 онуудта бүри бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинанууд байгуулагдахаар хараалагдаа. **Часай турша соо зуун тонно хүрэтэр органо-минеральна үтэгжүүлгэ ашаха, худхаха машинанууд,** тэрэниие тараадаг роторно оньhо түхеэрэлгэнүүд хүдөөгэй ажалшадта эльгээгдэдэг болохо.

Дүрбэ-зургаан тонно ашаа даадаг тракторна прицепүүдтэ абтадаг оньhо түхеэрэлгэнүүд тааруулагдаха байна. Тиихэдэ юрын прицепүүд органическа үтэгжүүлгэ тараажа шададаг болохо.

Минеральна үтэгжүүлгэ тараажа газарай хүрьhэндэ оруулха талаар туршажа үзэхын тулада конструкторнуудай мүнөө ухаалан зохёожо байhан шэнэ техникэ гүрэнэй зүгhөө туршажа үзэхын тулада энэ жэлэй апрельмай hаранuudта дамжуулан үгтэхэ ёhотой. hайн сэгнэлтэ абаhан машинанууд бүри 1965 ондо олоор бүтээгдэхэ юм.

«Союзсельхозтехникын» хүдэлмэрилэгшэд гадаадын оронуудта бүтээгдэдэг шэнэ техникын хойноhоо анхаралтайгаар ажаглан хаража байдаг. Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй талаар бидэнэр арадай демократиин оронуудтай харилсаа холбоо байгууланхайбди, **хүдөө ажахын машина бүтээлгые хүгжөөлгын талаар манай ханинарай туйлаhан бүхы шэнэ, түрүү юумэнүүдые бидэнэр** шэнжэлдэг байнабди.

Энэ талаар Германиин Демократическа Республикада тусгаар амжалта туйлагдаа. Минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые тараажа газарай хүрьhэндэ оруулхын тулада хэдэ хэдэн hонирхолтой машинанууд тэндэ ухаалан зохёогдоhон байха юм. Тэдэнэй заримыень бидэнэр hаяар абажа, манай үйлэдбэриин эрхэ байдалда туршажа үзэхэбди. Хэрбээ **эдэ машинануудай hайн үрэ харуулаад байгаа hаань, Советскэ Союз тэдэниие бүри олоор бүтээжэ үгэхэ захил хэхэ байна.**

Шэнэ техникэ байгуулха бүхы хүдэлмэри хараалагдаhан түсэбэй ёhоор дүүргэгдэнэ. Шэнэ машинануудые шадаал hаа түргэнөөр колхоз, совхозуудта үгэхэ гэжэ парти шиидхээ. Энэ шиидхэбэри болзор соогоо дүүргэгдэхэ гэжэ совет конструкторнууд, эрдэмтэд, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд найдамтайгаар хүдэлнэ.

(ТАСС).

Ажалайнгаа эршэ hуладханаг[...]

Нёдондо жэлые амжалтатайгаар түгэсхэhэн Байгалай модоной баазын коллектив 1964 оной түрүүшын hараhaa ажалайнгаа эршэ hуладханагүй. Цехүүд, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Нүхэд Лопаев, Анyркин, Пермяков гэгшэдэй даадаг бригаданууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, даабаряа үдэр бүхэндэ 30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Станок дээрэ хүдэлдэг Агеев, Сунгатулин болон бусад даабаряа 45—50 процентээр үлүүлнэ. Нүхэд Ильин, Лесков, Зарипов гэгшэдэй даадаг бригаданууд модо ашаха зуураа, мүн лэ ехэ бүтээсэ туйлана.

Баазын хүдэлмэришэд механизмуудаа ашагтайгаар хэрэглэхые оролдон, hайнаар хар[...] на. Тиимэhээ [...] нануудай ми[...] ха ушар усад[...] жа байнхай.

Валовой про[...] бүтээхэ, шпа[...] рөөдэхэ, мо[...] рөөдэхэ [...] түсэб холо [...] дүүргэгдээ. февралиин [...] графигhaa [...] лан дүүрг[...] байна.

К. Кут[...]

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной февралиин 27.

Н. К. Крупскаягай түрэһөөр 95 жэлэй ойдо

Мартагдашагүй уулзалганууд

...тэ замда ябаад, Курганска ...тиин Рынки гэжэ тосхондо хо... зэрэг гараа һэн. Тэндэнь гос... угы байжа, сомоной түрүү...тэй хамта пенсионер эхэнэр ...я Петровна Брюховагайхида ...ди. Маряажаһан, наһатайшаг ...он, яб гэһэн шарайтай эхэнэр ...ар сэмээн зантай хүн шэнгеэр ...ба. Харин үнэхөөрөө тэрэмнай ... сэдьхэлтэй хүн байба.

...ар уужам комнато соо оро...й шаллэһэн томо раманууд соо ... фотокарточканууд ханада үл...й харагдана. Тэдэниие хаража ...рөө, бүлэг эхэнэрнүүдэй дун... Н. К. Крупскаяе танижархихаб. ...йнь углууда: «Бүхэроссийска ...дын делегадууд, 1927 он» ... бэшээтэй байба.

—Намайе танинагүй гүт? Тани...шье бэшэ болошоо хаб даа. ...рөөб,—гэжэ минии ехэ һонир... байһые хараад, Агафья Пет... асууба.

...д би Агафья Петровнае тэрэ ... таняа бэлэйб. Михаил Ивано... Калининай хажууда һуухыень ...дахи зураг дээрэньшье мүн тэ... һэм. Агафья Петровна Сове...й табадахи съездын делегат ...

...ин орой болотор би тэрэнэй ...ые шагнажа һуугаа һэм. Тэ...ай юумэнүүдые тон һайнаар ..., һонирхолтойгоор хөөрэнэ.

—Би тэрэ үедэ бэеэрээ томо, ша...ршье бараг эхэнэр ябаа һэм. ... һэн туладаа Надежда Кон...тиновна намайе хамагһаа тү... обёороо хаш. Эхэнэрнүүдэй ...дын урда тээ Кремль соо суг... байхадамнай, Надежда Кон...тиновна гар гараа барилсажа, ...й мэндэшэлсээд:

—Хаанаһаабши? —гэжэ асууба.

—Ишимэй округһоо,—гэжэ ха...сабаб.

—Ураалай саанаһаа ха юмши!

Надежда Константиновнае энэ ... ехээр һонирхуулба. Шушенское ... Владимир Ильичтэ эхэтэеэ ошо...баад, манай хизаараар дайраад ...һан байгаа. Хэр байнат, эхэнэр... шэнэ гуримда хэр даданаб, ок... хүдэлхэдэ хэр хүшэр бэ ... байжа асууба. Тиихэдэнь би ...ва ерэхынгээ урда тээ намтай ...лдоһон нэгэ ушар тухай хөөрэжэ үгэбэб. Тэрэ үедэ сельсоведэй шалгалтын комиссида хүдэлжэ байгаа һэм. Нэгэтэ үйлсөөр ябатарни, нютагай нюдаргашан Сильверст Дронов хэдэн хүнүүдтэй хойномни алхасалдан энэ тэрэ хадхуу үгэнүүдые хэлээ һэн.

Хар... би тэрээн тээшэ эрьен хараад, бултанай хажууда сэхэ руунь табижархибаб.

—Үрин заншни, Сильверст Алексеевич, яашабаб? Мүнөөдэр намайе та гэжэ нэрлээд, налогоор бү дарыт гэжэ хүлдэмни һүгэдэхөөр бэлэн байгаа һэмнайш. Тиихэдээ энэ резолюциие минии нюрган дээрэ бэшэ, харин шинии нюрган дээрэ тохожорхёо ха юм.

Иигэжэ хөөрэһэндэм Надежда Константиновна удаан саг соо энеэжэ, бэшэ делегадуудта хандан, иигэжэ хэлэбэ:

—Хэрбээ Ишимэй округто Брюховада адли үшөө хорёод иимэ эхэнэрнүүд байгаа һаа, хэрэг гээшэшье тогтохо торохогүй һэн даа!

Надежда Константиновна бүхы юумые һайнаар һанажа ябадаг һэн. Хахад часай тухай мүнөө хөөрэлдөөд, харин хоёр жэл үнгэрһэн хойно Совет үүдэй табадахи съездын заседаниин зал соо намайе танижархёо һэн.

Надежда Константиновнатай үни удаан саг соо бэшэг бэшэлсэгшэ һэмди. Баярлаһан тухайгаа, туйлаһан амжалта бүхэн тухайгаа би бэшэдэг байгааб. Надежда Константиновнагай эльгээһэн бэшэг уншахадаа, шэнэ хүсэл зориг бадардаг, ямаршье бэрхэшээлһээ сухарихагүй хүсэн ородог һэн.

Надежда Константиновна нэгэ бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ:

«Нүхэр Брюхова, би танай бэшэгые сентябрь һарада абаа һэм, теэд харюусажа шадабагүйб. Ехэ сүлөөгүй саг байна. Харин мүнөө бүхы харюусаагүй бэшэгүүдээ уншабаб. Танайшье бэшэг уншаад, харюусаха бодол түрэбэ. Танай бэшэг ехэ сонтэй гэжэ һананаб. Юундэб гэхэдэ, элдэб бэрхэшээлнүүдые обёоронгүй гаранагүйт, соргой урматай бэшэгүүдые бэшэнэт.

Хүндэтэ нүхэр, ехэ хүндэ хүшэр жэл болоод байна. Тиимэһээ улам лэ эршэмтэйгээр хүдэлхэ ёһотойбди. Бултаниие ном һударта һургаха талаар та ехэ юумэ хээт. Харин мүнөө һургуулиие улам һайн болгохын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Һургуули гээгэмнай мүнөө үедэ угаа ехэ удха шанартай болоод байна. Хүн зон мүнөө эрдэм соёл гүнзэгыгөөр шудалхые эрмэлзэнэ. Эндэ ехэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

Энээниие эмхидхэхэ гээшэ шухала. Бүхы ажалаа, ажабайдалаа шэнээр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Энэ хүдэлмэри фабрика болон заводуудта, колхоз, совхозуудта хэгдэхэ ёһотой. Хүдөө нютагуудта иимэ хүдэлмэри ябуулхада, городойхидо оробол бэрхэтэйшэг байха. Хуушан сагай заншалнууд эндэ үшөөл олоор үзэгдэдэг. Теэд ажабайдалнай хубилжа байна.

Энээн тухай та зүб бэшээт.

Хүндэтэ нүхэр, Ленинэй үдэртэ танда, танай колхоздо хани ёһоной халуун баяр хүргэнэб.

22. 1-32. Н. Крупская.

Бэетнай хэр бэ? Заһаржа байна гү?»

Надежда Константиновнагай зохёолнууд Москвада хэблэгдэхэ юм гэжэ дуулаад, Агафья Петровна энэ бэшэгые хэрэгтэй газартань дамжуулжа үгэхыемни намайе гуйһан байгаа.

Агафья Петровнагай гуйлтые ехэ дуратайгаар дүүргэжэ, марксизм-ленинизмын институтда энэ бэшэгыень дамжуулан үгөө һэм.

В. ПАШИН,
ТАСС-ай корр.

РСФСР-эй композиторнуудай нүүдэл секретариадые угтуулан

ГҮНЗЭГЫ УДХАТАЙ, АЯЛГА ҺОНОРТОЙ ЗОХЕОЛНУУД УЛАМ ОЛОШОРҺОЙ

Россин Федерациин композиторнуудай секретариадай нүүдэл зүблөөн манай городто февралиин 29-дэ нээгдэхээ байһандань композиторнууд, хүгжэмшэд, бидэнэр, дуушад-артистнууд ехэ баяртай, хүлеэжэ байнабди.

Буряадай дуу хүгжэм болон оперо, баледэй улам саашадаа социалис гуримаар урган хүгжэхэ ябадалда энэ зүблөөн айхабтар ехэ аша туһатай байханьойлгосотой. Энээнһээ гадна тусхай туһаламжа үзүүлхэ, саашанхи алхасын тодо һонор зам заажа үгэхэ байна ха юм. Эгээл энээгээрээ энэ зүблөөн онсо ехэ удха шанартай байна.

Нээгдэхээ байгаа секретариадые угтуулан, Буряадай республикын композиторнуудай, уран хурса үгэтэн—поэдүүдэй зохёоһон, бэшэһэн дуунууд тухай өөрынгөө бодомжо, һанамжа хэдэн үгөөр хэлэлтэй байна.

Манай республикын элитэ композиторнууд Дандар Аюшеев, Бау Ямпилов, Жигжит Батуев болон бусад хүгжэмшэд аянгын талаар уянга, нугалбари зохидтой, удха шанараараа яһала һайнууд дуунуудые олоор бэшэдэг болонхой.

Эдэ композиторнуудай һүүлэй үедэ бэшэһэн олон зондо элитэ болоһон дуунуудые нэрлэхэ болоо һаа Дандар Аюшеевэй «Хонишон басаган Намжилмаа», «Сэлгеэхэн Яруна», хүүгэдтэ зорюулһан «Шог дуун», Бау Ямпиловай «Хатан дүүхэй», Юрий Гагарин тухай, «Инагни», «Залуу наһан», Жигжит Батуевай—«Кукурузын дуун», «Холшорхон зүрхэн», «Модошодой дуун», «һаалишын дуун», Тракторис-тын дуун». Владимир Майменкулай «Санжидмаа», «Сайн байна», «Буряад орон», Чингис Павловай «Сэлэнгын эрьедэ» гэхэ мэтэ дуунуудһаа гадна, хөөрөөр дууладаг дуунууд арад зондо ехээр һайшаагданхай.

Эдэ дуунууд хүдөө нютагуудаар, уран һайханай кружогто дуулагдадаг байна. Гадна дуу эхилэн бэшэжэ байһан нүхэд яһала олон. Дамдин Яхунаев, Ким Раднаев, Дашидондок Жалсараев, Тарас Карпов, Александр Попов, Юрий Эрдынеев, Базар Цырендашиев, Василий Хижняков, Бадма Балдаков болон бусад нүхэдүүд бии байна. Эдэ нүхэд аянга ульгамтай, дуулахада зохид, шэхэндэ урихан дуунуудые бэшэнэ. Бадма Балдаковой «Инаг шамдаа» гэжэ дуун бүхэсоюзна дуунай конкурсын шагналда хүртөө һэн.

Дуунай үгэ зохёодог манай республикын элитэ поэдүүд Цэдэн Галсанов, Чимитрэгзэн Намжилов болон бусад зохёолшод. коммунис парти, Агууехэ Ленин, космосто ниидэһэн баатарнууд, ажалай геройнууд болон инаг дуран, шог зугаа наадан тухай зүгөөргүй һайн дуунуудые зохёодог гээшэ. Гэбэшье дуунуудай түрүүшын бадагта, һүүлшын бадаг таарахагүй ушарнууд хаа яа үзэгдэдэг. Мүн зарим дуушад үгэеэ тодо бэшээр, молхи мохоогоор хэлэжэ дуулаһанһаань болоно, дуунай үгэ ойлгогдодоггүй. Үгышье һаа, дуу һая бэшэжэ эхилһэн нүхэд үгын сохилто хүгжэмэй сохилто хоёрые таатай зохидоор тааруулжа шададаггүй дээрэһээнь дуулагдаһан дуунуудай үгэнь үгэ боложо шададаггүй, ондоогоор дуулдадаг байна.

Иимэ ушарнууд тухай хүдөө тосхонһоо, хото городһоо «Буряад үнэн» газетын, радиогой хүгжэмэй редакцида бэшэдэг, хэлэдэгшье байха.

Бидэнэрэй дууладаг дуунууд тухайда, манай композиторнуудай дуу хүгжэм бэшэдэг нүхэдэй зохёолнууд тухайда һанамжа, дурадхалаа, зүбшөөлөө саашадаашье бэшэжэ байгаа һаатнай тон хүндэтэйгөөр хүлеэгдэхэ байна. Юрэнхы дээрээ арадай дуунай маягтай аад, социалис удха шанартай дуунууд тииһээ тиитэрээ һүүлэй хэдэн жэлэй үедэ бүришье олоор зохёогдоо. Гэбэшье консерватори һаяхан дүүргэһэн залуу композитор нүхэр Сергей Манжигеев симфоническа оркестрээр гүйсэдхэгдэдэг олон янзын хүгжэм бэшэдэг мэргэжэл дүршэлөөр мэргэн гэгдэдэгшье һаа, дуу үсөөнөөр зохёодогынь ехэ гэмшэмээр байна. Болохоёо байһан энэ ехэ зүблөөе угтуулан оперо, баледэй театрай дуушад зүгөөргүй олон дуунуудые бэлдэхэ зуураа, үгыень ойлгосотой, тодо, удха шанарыень гүнзэгы, нугалбари аялгыень һонор болгохо гэжэ ехээр оролдоно гээшэ. Гадна Жигжит Батуевай «Цветы жизни», Лев Книпперэй, Бау Ямпиловай «Ангар гоохон дүүхэй» гэжэ баледүүдые. Дандар Аюшеевэй «Эхын хоёр» гэжэ оперо, Бау Ямпиловай «Будамшуу» гэжэ хүгжэмтэ комеди болон мүн манай республикын композиторнуудай зохёоһон симфоническа зохёолнуудые энэ зүблөөнэй үедэ харуулхаар, гүйсэдхэхөөр манай театрайхид бэлдэжэ байна.

Үшөө олон, үшөө гүнзэгы удхатай оперо, балет, хүгжэмүүдые зохёохыень эдэ композиторнуудтаа дуушад-артистнуудай үмэнэһөө хүсэгдэхэ байна. Тиихэ зуураа аянга һонортой, олон зоной һайхашаамаар бүришье олон дуунууд мүндэлэн гараһай.

Абида АРСАЛАНОВ.
Буряадай оперо, баледэй театрай солист, РСФСР-эй габьяата артист.

ЁҺОТОЙ СОЁЛОЙ ГУЛАМТА

Оронгын хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэри тухай

Энэ библиотекэ Оронго нютагайхидай ёһотол соёлой гуламта болонхой гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. 900 хүн уншагшад, 6 нүүдэл библиотекэ малай гүүртэ бүхэндэ номой булан, уншагшадай конференцинүүд, уулзалга, хөөрэлдөөнүүд, тусхай темээр зохёогдоһон витринэнүүд гэхэ мэтыень дурдаадшье гараха болоо һаа, энэ библиотекые һайн талаһаань тодорхойлжо үгэхэ байха. Библиотекые даагша Петр Бамбацыреновичь Цыреновэй, библиотекын ниитын совет эдэбхитэй уншагшадай ябуулжа байдаг хүдэлмэриинь зарим тэдые харуулалтай.

Оронгын хүдөөгэй библиотекэ үргэн ниитэ ажалшадтай нягта холбоо байгуулһаараа, тэдэнэрэй эрилтые гүйсэд хангахые ходо доо оролдодог заншалаараа илангаяа хүн зоной дунда хүндэтэй, магтаалтай.

Долоон хоног бүхэнэй хоёр үдэрынь библиотекэ хүдөөдэ, Оронго тосхонһоо гадуур байһан бригада, гүүртэнүүдэй уншагшадтай хүдэлдэг. Дүрбэн комплексно бригада, хорин малай гүүртэ, отарануудые ганса библиотекарь хангажа хаана үрдилтэйб. Энэ хүдэлмэридэнь библиотекын Совет гэшүүд эдэбхитэйгээр туһалдаг, хамһалсадаг юм. Тиин Янгаажанда хонишон нүхэр Д. Б. Бимбаев, Зүүн Оронгодо агроном нүхэр Л. В. Левенко, Кибалино тосхондо фельдшер нүхэр В. П. Шункава, бусад олон эдэбхитэд ажалшадай дунда ном тараадаг, уншаһан номуудыень һэлгэжэ үгэдэг, шэнэ литература тухай хөөрэлдөө хэдэг юм. Нүүдэл библиотекэдэ, ном һэлгэдэг пунктнуудта һэлгэгдэжэ байдаг номой тоо дунда зэргээр 800—1000 хэһэгээр тоологдодог. Зондоо номой амта танюулха гэжэ өөрөө библиотекые даагша нүхэр П. Б. Цыренов эдэбхитэдтэеэ хамта ехээр оролдодог. Тэдэнэр шэнэ номууд тухай һонирхолтойгоор хөөрэлдөө үнгэргэдэг, хэнэй ямар ном уншабал таарамжатайб гэжэ зүбшэл үгэдэг юм. Тиимэһээ холо дүтэ газарта хүдэлдэг малшад, таряашадай, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, үбгэд, үхибүүдэй бултадаа номой абьяаста аботашаһаниинь гайхалгүй.

Уншагшад ямар нэгэн темээр гү, али нэгэ номоор өөһэдын үргэн суглаа—конференци хэжэ, хани халуун хөөрэлдөө, зүбшэл хэдэг зантай. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн намар һаалишад, малшад библиотекын дурадхалаар һү һаали хайшан гэжэ дээшэлүүлхэб, ямар аргаар тугал түргөөр түлжүүлхэб гэһэн хүдөө ажахын литература һайса уншаһан, шудалһанайнгаа һүүлээр, тус асуудалнуудаар конференци үнгэргэгдөө һэн. Тэндэ олоороо тогтоожо гаргаһан шиидхэбэриин, дурадхал, һанамжын ёһоор «Улаан Оронго» колхозой һүнэй товарна фермэдэ хүдэлэгшэд ажалдаа шэнэ эмхидхэл, онол арга хэрэглэжэ, мүнөө жэлэй эхинһээ нёдондонойхиһоо горитой һү үлүү ехээр һаажа байнхай.

Тиихэдэ Барадий Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгомнай» гэһэн романаар хоёр дахин уншагшадай конференци үнгэргэгдэжэ, тэндэ 73 хүн өөрынгөө һанамжа, үгэ хэлэһэн, тус номые ехэтэ һайшааһан, уран зохёолшодо саашадаа энээнһээ үшөө һайн ном бэшэхыень хандаһан байна.

Библиотекын Байшан соошье магтуулмаар, һайхашаамаар юумэ олон. Арбан мянган боти ном аятай зохидоор, удхынгаа талаар таараха руугаа бүлэг бүлэгөөрөө илгагданхай, дурлаһан номоо хүнэй өөрөө оложо, шэлэжэ абаха аргатайгаар табяатай юм. Библиотекын ханада—уран гоёор шэмэглэжэ хэһэн элдэб уряал лозунгнууд, тобшо мэдээсэлнүүд. Хүнэй хүл газарта шэл витринэнүүд соо шэнэ зохёолнууд, тодорхой темэдэ зорюулагдаһан тусгаар литературын список, номууд аржыжа харагдаха. Жэшээлхэдэ, «Шажан ба тэрэнэй хорото һүйдхэл» гэжэ юрэнхы гаршагтай витринэдэ буддын шажанда эсэргүү ямар литература уншахаб, хэрэглэхэб гэжэ тодорхой заабари үгтэнхэй, брошюра, номууд, газетэ, журналай статьянууд харуулагдадаг, байд гээд нэмэгдэжэ, шэнэлэгдэжэ байдаг. Уншалгын буланда хойно хойноһоонь һубарюулжа табиһан столнууд дээрэ түбэй, республикын нютагай газетэнүүд, нимгэн, зузаан журналнууд хододоо байдаг. Тэрэниие уншаха дуратан хэды саг бүхэндэ дүүрэн. Үдэрынь ехэнхидээ һургуулиин үхибүүд, пенсионернүүд, үдэшэниинь колхозникууд уншалгын залда сугларжа хэблэлэй шэнэ һониниие мэдэжэ абадаг, гэртээ бусахадаа адаг хоёр-гурбан боти ном абажа ошодог заншалтай.

Нүхэр Петр Бамбацыренович Цыренов библиотекэдээ жэл бүри шэнэ ном абахадаа уншагшадайнгаа эрилтые гүйсэд хангамаар литература байгуулхые оролдодог. Тииһэн ушарһаань мүнөө Оронго нютагта ажаһуудаг, ажалладаг зоной өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэлээр, эрдэм һуралсалайнгаа хэмжээгээр уншаха номууд яһала элбэг. Нёдондо жэлэй эхинэйхитэй сасуулхада энэ оной январиин 1-дэ библиотекын номой һан 1300 ботёор нэмэһэн байна. Нүхэр Цыренов шэнэ ном бүридхэжэ, шэлэжэ абахадаа өөрөө номой магазинуудаар, бибколлектораар ябажа, уншагшадайнгаа һонирходог литература гүйсэд бии болгохые хүсэдэг.

Мүнөө Оронгын хүдөөгэй библиотекэ партиин ЦК-гай февралиин Пленумэй материалаар стенд эмхидхэжэ дүүргээ. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо гэһэн темээр тусхай номуудай витринэ эмхидхэгдээ. Март һарада энэ асуудалаар уншагшадай үргэн ехэ конференци үнгэргэгдэхэ гэжэ хараалагдаад, бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ.

В. АФАНАСЬЕВ.

Улаан Оронго колхозой библиотекэ соо ороходо сэбэр, һаруул, уншагшад хододоо дүүрэн байдаг. Зураг дээрэ: тус библиотекые даагша Петр Гомбоцыренович Цыденов (баруун гарһаа) һургуулиин үхибүүдтэ дуратай номуудыень үгэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Намарай тарияанда нэмэлтэ тэжээл үгтэнэ

Органическа үтэгжүүлгэнүүдые ашаалһан прицепүүдтэй тракторнууд, самосвалнууд, мори тэргэнүүд Украинын колхоз, совхозуудай полинууд дээрэхи үбэлэй харгыгаар үдэр бүри һубарилдана. Нёдондонойхидо орходоо поли дээрэ 8 миллион тонно наг шэбхэ, торф үлүү ехээр гаргагдаа.

Намарай шэниисын тарилгада минеральна үтэгжүүлгээр нэмэлтэ тэжээл оруулха хүдэлмэридэ таряашад тон оролдосотойгоор бэлдэнэ. Украинын урда зүгтэ энэ хүдэлмэри эхилэнхэй. Хэдэн арбаад самолёдууд, вертолёдууд Крымэй, Херсоной, Николаевай, Одессын, Запорожьеын областьнуудай тарялан дээгүүр минеральна үтэгжүүлгые сасана. Энэ хабартаа намарай шэниисэдэ нэмэлтэ тэжээл нилээд ехээр үгтэхэ байна. Колхоз, совхозууд 3 миллион гектар талмай дээрэхи намарай шэниисэдэ нэмэлтэ тэжээл оруулха гэжэ харааланхай.

ВОЛГОГРАДАЙ ОБЛАСТЬ. Эхын инаг зүрхэн үхибүүдтэ эн... даа. Нёдондо жэлдэ Сашын эжын наһа бараһан байгаа. ... тэрэ үншэрөөгүй. «Путь к коммунизму» колхозой эрхим һаа... Таисия Опарина тэрэниие бүлэдөө абаһан байгаа. Зураг дээ... Таисия Опарина болон бишыхан Саша.

ТАСС-ай фотохронико.

Социалис оронуудаар

ВСРП-гэй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ

БУДАПЕШТ. Венгриин хүдэлмэришэнэй социалис партиин Центральна Комитедэй үргэн пленумэй 1964 оной февралиин 20-һоо 22 хүрэтэр болоһон тухай мэдээсэлые, тэрэшэлэн барилгын промышленностиин хүдэлмэри тухай пленумэй шиидхэбэриие, хүдөө ажахын байдал болон тэрэниие саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай шиидхэбэриие «Непсабадшаг» гэжэ газета толилоо.

Пленум иимэ асуудалнуудые хэлэжэ үзөө: 1. Политическэ тон шухала асуудалнуудаар мэдээсэл; 2. Барилгын промышленностиин байдал болон зорилгонууд; 3. Хүдөө ажахын байдал болон тэрэниие хүгжөөхэ саашанхи зорилгонууд; 4. Персональна болон эмхидхэлэй асуудалнууд.

Зүбшэхэ зүйлнүүдэйнгээ асуудалнуудые Центральна Комитет һайса хэлсэжэ, зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абаа. Тэрээндэ ВСРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Янош Кадар хабаадалсаһан байна.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

ПРАГА. Социалис ажалай бригадануудай бүхы орон доторхи конференци эндэ болоод, хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Социалис ажалай түлөө хүдэлөөндэ мүнөө 1.200 мянга шахуу хүн хабаададаг юм. Энэ хүдэлөөнэй дүнгүүд болон тэрэнэй саашанхи хүгжэлтын хараа замуудые делегадууд—Чехословакиин промышленностиин бүхы һалбаринуудай болон хүдөө ажахын түлөөлэгшэд гурбан үдэрэй турша соо зүбшэн хэлсээ.

Ажалай бүтээсые али болохоор дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, тэрэшэлэн ажалые социалис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлөөнэй гол зорилгые тодорхойлһон резолюци конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ нэгэн дуугаар батлан абтаа.

Фашис эзэмдэгшэдһээ Чехословакиие Совет Армиин сүлөөлһөөр 20 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөө эхилхэ тухай дурадхал оруулһан ороной түрүү хүдэлмэришэдэй үүсхэлые конференци һайшаагаа.

Чехословакиин компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын президент Антонин Новотный түрүүтэй ЧССР-эй Коммунис партиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

ГДР-эй ТАРЯАШАДАЙ СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ

БЕРЛИН. Өөрынгөө VIII съездэдэ ГДР-эй таряашад эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Энэ съездынь февралиин 28-һаа мартын 1 хүрэтэр Шверидэ болохо юм. Республикын хүдөө ажахые хүгжөөхэ шухалын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн суглаанууд болон конференцинүүдтэ хэдэн зуун мянган таряашад хабаадаа. Бэлэдхэл хэхэ комитедэй заседани боложо, съездын зүбшэхэ зүйлнүүдые тодорхойлһон байна. «1964—1965 онуудта социалис хүдөө ажахые түсэблэхэ болон хүтэлбэрилхэ экономическа шэнэ гурим хэрэглэхэ» тухай СЕПГ-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Ульбрихт гол элидхэл хэхэ юм.

ХАНИ ЁҺОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

БЕЛГРАД. Советскэ Союзай болон Югославиин хоорондоо абалсаха эд бараа Венгриин газар дээгүүр түмэр замаар зөөхэ тухай протоколдо Советскэ Союзай, Югославиин болон Венгриин түмэр замуудай түлөөлэгшэд Белградта гар табяа.

Югослави болон Советскэ Союз түмэр замай мэргэжэлтэдые бэе бэедээ эльгээлсэдэг байха гэжэ протоколоор хараалагданхай.

ХИМИ ТҮРҮҮШЫН ЭЭЛЖЭЭНДЭ ТАБИГДАНА

БУДАПЕШТ. Венгриин химиин промышленностиин үйлэдбэри хоёрдохи табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа һураггүй түргэнөөр ургана. Химиин заводууд үнгэрэгшэ жэлдэ 1960 онойхидо орходоо 80 процентээр ехэ продукци гаргаа.

Орон доторхи ехэ хими байгаалиин газ болон нефтиие хэрэглэлгэдэ бүри ехээр түшэглэдэг боложо байна. Табан жэлэй түрүүшын гурбан жэлэй турша соо орон дотор газ абалга болон промышленна хэрэглэлгэ хоёр дахин дээшэлээ. Хахалагдадаг газарай нэгэ гектарта абажа үзэбэл, искусственна үтэгжүүлгэ гаргалга 50 процентээр, ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые—80 процентээр нэмэһэн байна. Хүдөө ажахын улам ургажа байгаа хэрэглэмжые азотно үтэгжүүлгээр бүри хүсэдөөр хангаха асуудал шиидхэгдэжэ байнхай. Жэлдээ 200—300 мянган тонно аммиак гаргаха хүсэтэй завод баригдахаар түсэблэгдэнэ. Эм дом, пластмасса, хэмэл утаһан бүри түргэнөөр элбэгжүүлэгдэнэ. Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй оронуудай дундаһаа Венгри полипропиленовэ утаһа гаргаха талаар тусхай мэргэжэлтэй болохо юм. Жэлэй турша соо 10—15 мянган тонно иимэ утаһан гаргагдадаг болохо юм.

Румыниин Арадай Республика. Бухарестын эрдэм шэнжэлэлгын гидротехническэ институдай лабораторинуудта гидростанциин, хаалтануудай, судлануудые уһанда буулгаха түхеэрэлгэнүүдэй македүүд олоор хэгдэнхэй. Баригдажа байһан комбинадые, шэнэ городые уһаар хангаха, газар уһалха асуудалнуудые тус институдай 23 лаборатори шиидхэжэ байдаг. Зураг дээрэ: институдай нэгэ македэй дэргэдэ.

Аджерпресс—ТАСС-ай фото.

ХОРИН ЖЭЛЭЙ ОЙ ГҮЙСЭБЭ

ВАРШАВА. Варшавын арадай соведэй нюусаар байгуулагдаһаар 20 жэлэй ой эндэ һаяхан тэмдэглэгдээ. Варшавын нюусаар байгуулагдаһан арадай соведэй түрүүшын заседанида хабаадагшадтай Варшава городой арадай соведэй президиумэй гэшүүдэй болон Польшын ниислэлэй нютагай засагай органуудай эдэбхитэдэй уулзалга энэ ойтой дашарамдуулан болоһон байна. Нюусаар байгуулагдаһан арадай соведэй гэшүүн байһан хүнүүдтэ «Варшавын үмэнэ габьяатай байһанай түлөө» гэһэн хүндэлэлэй значогууд барюулагдаа. Люблинэй воеводствын арадай соведэй нюусаар байгуулагдаһаар 20 жэлэй ой һаяшаг Люблиндэ тэмдэглэгдэһэн байна. Энэ совет хадаа эзэмдэлгэ доро байһан Польшын арадай засагай түрүүшын нютагай органуудай нэгэн байһан юм.

СЭВ-эй ПРОГРАММЫН ЁҺООР

ПРАГА. Дунай мүрэн дээрэ гидробарилга хамтаараа хэхэ бэлэдхэлые түргэдхэхэ гэжэ Чехословаки Венгри хоёр шиидхээ. Тусхайлбал, Дунай мүрэн дээрэ гидроэнергетическэ түхеэрэлгэнүүдые бариха хүдэлмэри эхилэлгэтэй холбоотой асуудалнууд Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар Чехословаки Венгри хоёрой түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссиин заседаниин Прагада болоходо зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Мүрэнэй һабын 200 тухай километр утатай участогта: Габчиково болон Надьмарошто хоёр гидроэлектростанци баригдаха юм. Тэдэ станцинууд жэл бүри 3.300 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргаха байна. Энэ элшэ хүсыень Чехословаки болон Венгриһээ гадна, СЭВ-тэ ородог бусадшье оронууд хэрэглэжэ шадаха байна. Станцинууд шадарай нютагуудта хахад миллион шахуу гектар газар уһалагдадаг болохо. Проектын ёһоор суднанuудай ябадаг канал малтагдахаар хараалагдана. Гидротүхеэрэлгэнүүдэй проектнүүдые зохёохо, тэдэниие барилгада бэлэдхэхэ хэрэгтэнь Советскэ Союзай мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлнэ.

СОВЕТ НОМУУД БОЛГАРИДА ОЛООР ТАРАНА

СОФИ. Болгарида гадаадын оронуудһаа асарагдажа тараагдадаг литературын 85—90 процентнь совет литература болоно. Мүнөө үедэ орон дотор 35 тусхай мэргэжэлэй номой магазин бии. Хамта дээрээ 4,5 миллион хэһэг тиражтай, 15 мянган ондоо янзын нэрэтэй номууд Советскэ Союзһаа дунда зэргээр жэл бүхэндэ Болгарида асарагдана.

(ТАСС).

Ажал ба дуун

Уйгуур арадай дуу, хатарай ансамбль

Совет Казахстанда Ехэ Аксау гэжэ уйгуур тосхон байдаг. (Уйгуурууд—хэлэнэй талаар түүрэг угай арад, СССР-тэ 100 мянга оршом хүн бии). Ехэ Аксаугай колхозой тарялан дээрэһээ үндэр баян ургаса абадаг. Теэд тус тосхон гансахан энээгээрээ суурхадаг бэшэ юм.

Анхан тосхоной дуушадһаа бүридэһэн үндэһэнэй дуунай бишыхан бүлгэмһөө дуу, хатарай ансамбль байгуулагдаһан байгаа. Теэд энэ ансамбль уданшьегүй алдар сууда гаража, Казахай ССР-эй уран һайханай самодеятельностиин харалга дээрэ Лауреадай шанда хүртэһэн юм. Энэ коллективые суута кукурузашан Султан-Мурад Разанов гэгшэ хүтэлбэрилнэ.

СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын уряалаар ороной эрхим һайн уран һайханай коллективүүд Москва ошожо наада табидаг заншалтай. Тиимэ уряалаар уйгуур арадай дуу, хатарай ансамбль холын тосхонһоо Москвада ерэһэн байна. Тус ансамбль «Ажал дуун хоёр хамта алхална» гэһэн тобшо уряатай тон һонин программатай. Тэндэнь уйгуур арадай дуу, хатарһаа гадна казах, узбек, татар арадай дуу, хатарнууд олон оруулагданхай.

Ансамбльда хабаадагшад сум хүдөөгэй ажалшад юм.

(АПН).

Шэнэ зүжэг

Полковник Малик Айдаровай илалта

Зүб даа, полковник Малик Айдаров яаха аргагүй илалта туйлаа. Үгы, бидэ тэрэнэй 1945 ондо туйлаһан түүхэтэ илалта тухай хэлэнэгүйбди. һөөргөө бусан хэлэхэ болоо һаа, тиихэдэшье Малик Айдаров илалта туйлажа, залуугаар саб сагаан үһэтэй болонхой, сээжэдээ эхэ оронойнгоо хайра шагнал—орден, медальнуудые олоор яларуулан, ханхинуулан бусаа бэлэй.

Зүгөөр зүрхэниинь... Мүнөө тэрэ армиһаа табигдаад, амгалан ажабайдалай үүдэ татана. Дайнай дүүрэһээр арбан найман жэлэй үнгэрбэшье, полковнигой зүрхэн халуун зандаа, зүгөөр... Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, зүрхэнэйнгөө мууһаал тэрэ армиһаа табигдаад, ганса басаган Розодоо ерэнэ бшуу. Ерэһэн үдэшэнь миин юрын үдэшэ бэшэ, харин илалтын һайндэрэй үдэшэ. Алма-Атагай тэнгэри салюдай улаан, ягаан, ногоон галнуудаар толоронхой Энэ ушар казах драматург Абдильда Тажибаевай «Портрет» гэжэ зүжэгэй үг удхые ойлгоходо, үйлын хүгжэлтэдэ, тэрээн соо дэгжэһэн тэмсэлэй һүжэрэлгэдэ шухала, гүн удха шанартайнь арсашагүй. Зүрхэ муутай болоһон полковник ганса басаганайнгаа гэртэ ороходоо. эндэ амгалан номгон байдал олохоб гэжэ һанажаш магадгүй. Теэд үнэн дээрээ тиимэ бэшэ байшоо. Баһал тэмсэл энэ гэр тойроной хүн зоной хоорондо боложо байгаа ха юм. Малик Айдаров, урдын полковник, илалта шэрээлсэһэн хүн энэ тэмсэлһээ хажуу тээ, үлөөд юрын харагша болохо аал? Үгы даа. Алма-Атагай тэнгэри тэрэ үдэшэ илалтын хүндэлэлдэ салюдай элдэб толоор дэмы ялараагүй. Тэрэнэйл гэршэ хадаа полковник Малик Айдаровай энэ тэмсэлдэ шармайһан ушар мүн.. КПСС-эй ЦК-гай хоридохи съездын һүүлээр манай ажабайдалда болоһон ехэ хубилалтануудай амисхаал оедоо шэнгээһэн, нэгэ хүндэ шүтэн һүгэдэлгын үеын хорото үлэгдэлнүүдые тархидаа үшөө хадуужа ябадаг, тэдэнһээ сүлөөрөөгүй зонтой тэмсэлээр сороб хилһон энэ нилээд хурса зүрисэлдөөтэ пьесые Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ манай буряад драмын театрай шэлэн абажа табиһан ушарые али болохоор һайшаамаар. Нүгөө талаһаа аха дүү казах арадай драматургын бэшэһэн зохёолой манай театрай сценэ дээрэ түрүүшынхеэ табигдажа байһан ушарые амаршалха зуураа, пьесын зарим персонажууд, үйлынь хүгжэлтын зарим маяг хэлбэри социалис ёһс заншалда шэлжэн ороһон манайшье Буряад интеллигенцитэй, тэрэнэй үйлэ хэрэгтэй адлирхуу шэнжэтэй байна, тиимэһээ геройнуудайнь ямар нэгэн ябадал ойлгоходо, образыень тулхаваалхада бэлэншье боложо үгэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Теэд энэ пьесэ соо ямар тэмсэл һүжэрнэб гэжэ тобшоор хаража үзөө.

Түрүүшын үзэгдэлһээ эхилжэ, тус пьесын үйлын хүгжэлтые дахан адаглахада, тон лэ «бүлын драмын» шэнжэтэй. Алдуу эндүүгэй хойшолонһоо боложо түрмэдэ ороһон Кайрадай инаг дурата басаган Розые һамга абаһан Дауренэй бүлэ моотоо саарһан шэнгеэр хахаржа, бутаржа эхилнэ. Үгы, энэ Кайрадай бусаһанһаа болоно бэшэ. Түрүүшээр тиигэжэл һанахааршье байна, теэд үнэн дээрээ энээнэй шалтагаан гүнзэгы. Бэедээ найданги, хамарһаа сааша харадаггүй Даурен, тэрэнэй тала баригшад—тушаалһаа унаһан министр Сапар Булатов, эрдэмтэндэ бэеэ тоолодог Кельтек гэгшэдэй нэгэ талаһаа, нүгөө талаһаа — полковник Айдар Маликов, Кайрат, уран зурааша басаган Маржана гэгшэдэй хараа бодолнууд, ажабайдалайнь зорилгонууд тад ондоо байна. Эдэл бүлэг зоной дунда болоһон зүрисэлдөөн тус пьесын хүгжэлтые тодорхойлно, мүн бүхы персонажуудайнь абари зангай хүгжэлтын, орёо тэмсэлэй үндэһэн болоно. Үгы, хуушарһан хараа бодол баримталагшад гансата гараа үргэнэгүй.

«Үшөө тэмсэхэл байхабди... Бэеэ үшөө харуулхабди», — гэжэ Сапар Булатов хэлэнэ. Зүгөөр тэдэнэй саг дүүрэнхэй. Саг хубиланхай. Шэнгэжэ байһан онгосодоо аһалдагшадтал тэдэнэр хуушан хараа бодолдоо аһалдаад лэ байха юм. Хэды тиигэбшье һаань, үнэн зүб, шэнэ сагай хараа бодол баримталагшад илажал һалана. Малик Айдаров, энэ зүрхэ муутай, армиһаа табигдаһан хүн сэдьхэл бодолоороо илахал ёһоороо илана. Тиихэдэ Даурен министршье, Кельтек Наукануудай академиин гэшүүн корреспондентшье болонгүй һалана. Энээн дээрэһээ тобшолходо, хурса зүрилдөөтэ энэ пьесэ геройнуудайнь образуудые харуулха, тэдэнэй хүгжэлтын тобойсо элишэлхэ дүүрэн арга боломжо олгохо байһаниинь дамжаггүй. Теэд драматург энэ зорилгоёо хэр зэргэ бэелүүлээ гээшэб? Сэхынь хэлэхэдэ, яһалал бэелүүлжэ шадаа гэжэ һананабди. — Зүгөөр алдуу дутуунууд, дүүргэгдээгүй образууд психологиин талаһаа баримталагдаагүй зүйлнүүдэй угаа олон байһаниинь гэмшэлтэй. Нэн түрүүн гол геройнуудай нэгэн, Даурен бэедээ найданги, хамарһаа сааша харадаггүй хүн гэжэ эхилхэһээ элирһэн аад, пьесын хүгжэлтын бүхы шатада тэрэ зандаа, улам гүнзэгырүүлжэ ябаһан аад, гэнтэ һүүлэй сценэдэ «заһаржа», ондоогоор бодожо эхилхэ юм.

Саашань хэлэхэдэ, гол герой полковник Малик Айдаровай үгэ, репликэнүүд хододоо даншье сэхэ байна, тиимэһээ тэрэнэй хүн шэнжые буурууулжа, ямар нэгэн лозунг, уряа хэлээд ябадаг амитанда дүтэлүүлжэрхинэ. Үйлэ багатай энэ пьесэ соо полковник үгэ хэлэхэһээ бэшэ юушье хэнэгүй шэнгеэр ойлгогдожо болохо аюул түрүүлнэ. Бүри тобшолон хэлэхэдэ, Даурендэшье, Айдаровташье ажабайдалай ёһотой шэнжэнүүд яаха аргагүй дуталдана, ушар нимэһээ гол геройнуудынь һанаанһаа абаһан шэнжэ, абари зангаар хүрмэгдэшэхээ һанана. Гадна пьесэ соо үлүү хүнүүдшье олон. Эхилхэһээ муу тоодо орохо геройнууд — Кельтек, холшор хооһон Данеш, Сапар Булатовай һамган Раушан гэхэ мэтэнүүд пьесын гол идеяда хабаагүй шахуу, тэрэниие ойлгосодо ямаршье нүлөө үзүүлнэгүй. Тэдэнэр юрэл хооһон ашаан болоод һалана. Мүн Кайрадай образ гүнзэгы, драмые ойлгохо гол түлхюур болохо аад, тиигэнгүй байшоо. Манай һанахада, хурсаар зүрилдөө ехэтэй, һонин темэтэй энэ драмын юрэнхы шанарые эдэ олон образуудайнь хүгжэлтын һула байһан ушар нилээд доошолуулна.

Драмын зарим тэды алдуу дутуунууд тухай хэлэхэдэ иимэ байна. Теэд тус драмые табиһан манай театрай коллектив, нэн түрүүн найруулан табиһан режиссер Ф. Сахиров, зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа гээшэб, драмын алдуу дутуунууд (тэрээн тухайнь бидэ зорюута тогтообди), хурса зүрилдөөн сценэ дээрэ ямараар харагданаб, сугларагшадай зүрхэ сэдьхэл доһолуулна, хүдэлгэнэ гү?

Режиссер тус пьесые зүбөөр «уншаа» гэхэ гү, али ойлгоо байна, энэнь түрүүшын сценэһээ элирнэ. Гол зүрилдөөнүүдтэнь гол анхаралаа хандуулжа, тэрэнииень хурсадхаха талаар бага бэшэ оролдолго гаргаһаниинььшье тодорно. Тобшолон хэлэхэдэ, режиссер урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлээ. Гэбэшье, зарим тэды ажаглалта хэмээр. Нэн түрүүн. үйлын хүгжэлтэ ганса авторайшье бэшэ, мүн режиссерой гэмээр удаарна, геройнуудайнь абари зан, үйлэ хэрэгүүд ямаршьеб түдэгэсэнги, шиндэнги бэшэ хэбэр юрэнхыдөө үзүүлнэ. Зарим тэды мизансценэнүүдынь хүсэд наадагдаагүй, үйлынгөө хүгжэлтын аяда таараагүй байшана. Эдэ жэжэ дутагдалые саашадань заһаха дүүрэн аргын бииие ашаглаха бэзэ гэжэ найдагдана. Харин гол шухалань, драмынь хүгжэлтые зүб ойлгоод, энэ ойлгосоёо зүжэгтэ хабаадаһан артистнартаа түгөөжэ, тэдэнииие роль бүхэндэнь шэлжүүлжэ шадаһаниинь режиссерой ехэхэн амжалта болоно.

Артистнууд тухай хэлэхынгээ урда, «Портрет» болон бусадшье зүжэгүүдэй гол рольнуудые гүйсэдхэжэ, үргэн арадайнгаа дунда нэрэ солотой болоһон залуу үетэниие онсолон тэмдэглэмээр. Ч. Генинов, С. Рабсалов, Ц. Дамдинов болон бусад аха заха артистнарайманай ёһото халаан болоһон бэлигтэй залуушуулнай энэшье зүжэгэй гол рольнуудые гүйсэдхөө. Эндэ Кайрадай роль гүйсэдхэһэн Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Будажапов онсо шалгарна. Худал хуурмаг хардалгаар түрмэдэ һууһаншье һаа, сэдьхэлэйнгээ һайханиие, этигэлээ гээгээгүй энэ хүбүүнэй сэхэ зангые, шиидэнги ябуулгые, заримдаа урмаа хухаралгыешье артист тон нарин хэбэреэр дамжуулжа, харагшадта ойлгосотой, дүтэ болгоно. Кайрадай образой авторай гэмээр хүгжэлтэ абаагүйшье һаань, энэ дутагдалыень С. Будажапов дэлисэтэй, хурса абьяастай, баян мэдэрэл баримталһан наадаараа нилээд сагааруулна гээ һаа зүбтэй. Бусад залуушуул соонһоо хододоо эршэтэй, элдэб маяглалгаар түгэс, эхэнэрлиг Н. Цыбжитовае (Роза), даруу, бодомжотой, зүб зам һунган шэлэһэн эхэнэрнүүдые гүйсэдхэхэдөө ехэ таарадаг З. Базаровае (Маржана), ямаршье хэлбэриин рольнуудые шадамар бэрхээр наададаг, шог ёгто маягай артист Д. Жалсараевые (Кельтек) онсолмоор. Эдэнэрэйл жүдхэмжэтэй, оролдолго ехэтэй, бэлиг шуналтай гүйсэдхэлгэ драмын гол үйлые зүб ойлгохо арга олгоно. Мэдээжэ артистнууд В. Халматов (Малик Айдаров) М. Степанова (Дильда), Б. Ринчино (Домбай), П. Николаев (Сапар) гэгшэдэй үүргые бага гэжэ хэлэмээр бэшэ. Илангаяа РСФСР-эй арадай артист В. Халматов гол ролиень гүйсэдхэхэдөө гүнзэгы бодол, уран бэлигээ элсүүлжэ, илагдаагүй хүнэй этигэмэ, зориг түгэс образ гаргажа, харагшадай һайшаалда хүртөө. Тэрэнэй болгоомжотой хүдэлсэ, ябасань, ямаршьеб аалихан аад, үнэндөө хонгёо эршэтэй хоолойнь, сэхэ, далдиршагүй харасань авторай һанаалһан образой гол удхые ойлгохо хэрэгтэ түншэтэй туһа нэмэри болоно. Юрэнхыдөө тус зүжэгтэ хабаадалсаһан артистнууд урдань табигдаһан зорилгоёо гол түлэб бэелүүлжэ шадаа гэжэ тоолоштой. Тиимэһээл хэды алдуу дутуутайшье һаа, казах драматург А. Тажибаевай «Портрет» гэжэ драма мүнөө үе саг тухай харагшадай эрилтэ хангама зүжэг боложо шадаа.

Һүүлдэнь оршуулга тухайнь хэдэн үгэ хэлэе. Казах хэлэнһээ ород болгогдоһон, ородһоо буряадшалагдаһан ушарынь тус драмада һай үзүүлээгүйнь ойлгосотой. Зүгөөр ород текстыень буряадтай жэшэхэдэ зарим тэды үндэһэгүй хороолтонууд ушарна. Драма ойлгоходо тон шухала монолог, үгэ, репликэ мэтэнүүд даншье һаа литературнаар оршуулагдашана. Гадна, казах, буряад маягаар хоёрлуулагдан хэлэхэ ушар гарана. Жэшээлхэдэ, «арьяа баала», «аллах» гэхэ мэтэ үгүүлэлнүүд нэгэ хүнэй аманһаа гаража байха юм. Саашадаа эдэ мэтэ оршуулгын дутуунууд усадхагдаха бэзэ.

Тобшолон хэлэхэдэ, аха дүү казах арадаймнай драматург А. Тажибаевай «Портрет» гэжэ драма манай театрай һүүлэй үедэ туйлаһан амжалтануудай нэгэн болоно гэхэдэ һэжэг ажаггүй.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

Хэжэнгын интернат-һургуули

Энэ зураг дээрэ: Хэжэнгын интернат һургуулиин 280 хүн[...] һууритай шэнэ байшан харуул[...]дана. Мүн эндэ һурагшадай ха[...]тын байрын томо байшангууд б[...] хоогдожо, Хэжэнгэ тосхониие [...]мэглэн тобойлдоно.

Эндэхи һургуулиин үнинэй ба[...]ша Норжимо Чимитовна Далае[...] 2-дохи «Б» класста хэшээл үнг[...] гэжэ байна (2-дохи зураг). [...] багшамнай 21-дэхи жэлээ заа[...] байнхай. Олон жэлдэ хүдэлж[...] ажалдаа габьяатай байһанайнга[...] түлөө нүхэр Далаева «арадай г[...] гэзрэлэй отличник» гэһэн тэмд[...]гээр шагнагдаһан.

Хэжэнгэ нютагайхид залуу хү[...] шэнгүй бултадаа «ёһотойл һа[...] багша даа» гэлсэхыень оло дахи[...] дуулагдаһан байна.

Энэ һургуулида хорёод багш[...]нар, хүмүүжүүлэгшэд хүдэлж[...] байдаг. Оролдосо шадабариинга[...] талаар эдээн соо олон багшан[...] бэрхэ тоодо оронхой. Энэ тала[...] биологиин багша Л. И. Хартин[...]ва, түрэлхи хэлэнэй багша И. [...] Мункина болон бусад шалгарна.

Хүршэ совхозтоёо эдэнэр ха[...] барисаатай байдаг. Эндэхи һур[...]гуулиин һурагшад багшанартай[...] хамта шефтээ абаһан Ц. Бун[...]туевай бригадада ошожо туһалж[...] садаг, концерт наада харуулд[...] юм. Партиин ЦК-гай декабрин[...] февралиин Пленумүүдэй матери[...]лаар багшанарынь элидхэл, хө[...]рэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Ойрын жэлнүүдтэ эндэхи ин[...]тернат һургуулида һурагшад[...] байха 2 байшан, типовой 1 ст[...]лово ашаглалгада оруулагдахаа[...] хараалагдана. Гадна ажахын б[...]рилганууд: бани, прачечна, авт[...] машинануудай гараж болон бус[...] баригдажа эхилнэхэй. «Ойры[...] жэлнүүдтэ бүхы юумэмнай хүсэ[...]дэхэ» гээд тус һургуулиин д[...]ректор Гыван Дымбилович Ды[...]билов хеерэнэ.

Д. Самбуев,
фотонь авторай.

Мэргэшүүл шалгарба

Республикын «Спартак» бүлгэмэй гэшүүд арбан команда боложо таһараад, мэргэн буудалгаар хоорондоо мүрысөө үнгэргэбэ. Эдэнэр соонһоо гүрэнэй, худалдаа наймаанай эмхинүүдэй, городой нэгэдэхи, дүрбэдэхи больницын командануд онсо шалгараа, хоорондоо шанга тулалдаа эмхидхээ. Дүн гаргахада худалдаа наймаанай эмхинүүдэй командынхид 1000-һаа 776 очко абажа, эрхимлэһэн байна. Удаадахи һууринуудые хоёр больницын командануд эзэлээ.

Буудагшад хоорондын дунда болоһон мүрысөөндэ городой нэгэдэхи больницын түлөөлэгшэ Г. Л. Хайдуров 100-һаа 92 очко абажа, түрүүшын һуури эзэлһэн байна. Аранзин, Чебунин гэгшэд тус тустаа 88—88 очкотой боложо, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлнэ. Эхэнэр буудагшад соонһоо Г. А. Арбугаева (худалдаа наймаанай эмхи) 100-һаа 88 очко абажа эрхимлээ.

Ц. Бальжиев.

Зэдын аймагай «Байгал» колхозой гэшүүн Цыренжап Будаев колхозойнгоо анха байгуулагдаһан сагһаа эхилэн мүнөө хүрэтэр үнэн сэхээр ажаллажа ябадаг юм. Энэ үедэ нүхэр Ц. Будаев һүнэй фермэдэ малшанаар хүдэлнэ. Зураг дээрэ: Ц. Будаев.
И. ОСЕТРОВОЙ фото.

Гренобльдо уулзатараа!

ОЛИМПИИН нааданай гал унтаржа, олимпиин юһэдэхи нааданда хабаадалсагшад баяр баясхалантай Эхэ орондоо бусажа ерэбэ. АПН-эй тусхай корреспондент Владимир Кирилюк Инсбругтэ СССР-эй олимпиин нааданай комитедэй түрүүлэгшэ Константин Андриановтай уулзажа, хэдэн асуудалда харюусахыень дурадхаһан байна.

— Олимпиин юһэдэхи наадан тухай танай һанамжа ямар бэ?

Эрхим һайн. Инсбругтэ үнгэргэгдэһэн олимпиин үбэлэй нааданда эгээл олон спортсменүүд хабаадалсаа. 36 ороной 1300 спортсменүүдые суглууһан Австриин энэ город—үбэлэй олимпиин наада үнгэргэдэг городуудта орходоо тоогойнгоо талаар рекорд сохёо бшуу.

Инсбрук городой елүүр, санын зүргэ дээрэ олимпиин нааданда түрүүшынхеэ хабаадалсаһан Монголой Арадай Республикын, Корейн Арадай Демократическа Республикын, Инди, Грециин спортсменүүдые харахада урматай байгаа.

— Олимпиин нааданда түрүүшынхеэ хабаадалсагшад тухай ямар һанамжа хэлэхэ байнат?

МҮРЫСӨӨНДЭ түрүүшынхеэ хабаадалсагшад шамбай хурдан, шадамар бэрхэ спортсменүүдые тугшаруулаа, мэгдэхээгээ. Энэнь хэлэшэгүй һайн гээшэ ааб даа. Жэшээнь, КНДР-эй түлөөлэгшэ Пил Хва Хан Инсбругай елүүр дээрэ 3000 метрэй зайда урилдахадаа мүнгэн медальда хүртэжэ, манай командын түлөөлэгшэ—олимпиин нааданай дүрбэ удаа чемпион болоһон Лидия Скобликовае тугшаруулһан байна. Мүн Монголой Арадай республикын спортсменүүд яһала һайн үрэ дүн туйлаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Тус гүрэнэй спортсменүүд ошотороо эрхим амжалта туйлаха зэргэтэй.

Би Япониин спортсменүүд — зунай олимпиин нааданай эзэд тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб. һая болотор тус ороной спортсменүүд үбэлэй олимпиин нааданда хабаадалсахадаа бирадаггүй һэн. Харин Инсбругтэ болоһон мүрысөөндэ илангаяа конькигаар урилдахадаа, мүльһэн дээрэ хошоодоороо наадахадаа һайн амжалта туйлажа шадаа. һүүлэй үедэ Япони, Монгол, КНДР-эй спортсменүүд үбэлэй спортдо анхаралаа ехээр хандуулжа, эрхимүүдэй тоодо оролсохые эрмэлзэдэг болоһон байна. Энээгээр бодоходо үбэлэй спортын географи жэл бүри үргэдэжэ, олошоржо байнхай.

— Олимпиин нааданда хабаадагшадта сагай уларил һаалта, тойбо татаа гү?

ҮГЫ ДАА, үгы. Теэд санаар, трамплинһаа һүрэхэдөө, биатлон, боболей наадахада хүшэр хүндэ байгаашье һаань, спортсменүүд яһала һайн амжалта туйлажа шадаа. Энээндэнь олимпиин нааданай эмхидхэлэй комитет ехэ нүлөө үзүүлжэ, үүсхэл оролдолго гаргаһан байна. Минии һанахада, олимпиин юһэдэхи наадан яһала һайнаар үнгэрөө.

Инсбугтэ болоһон мүрысөөндэ СССР-эй командын түлөөлэгшэдэй туйлаһан амжалтые ямараар сэгнэнэб та?

— Энэ асуудалда намһаа һайнаар, спортсменүүдэй абаһан медальнууд харюусаха байха. Үбэлэй энэ олимпиин нааданда манай спортсменүүд 11 алтан, 8 мүнгэн, 6 бронзон медальнуудые абаһан байна. Энэнь урда жэ[...]нүүдэйхиһээ һураггүй олон бол[...]но. Тиихэдэ олимпиин үбэл[...] нааданай түүхэдэ алишье ор[...] иимэ олон медаль абаагүй юм.

Совет спортсменүүдэй абаһ[...] алтан медальнуудай дунда а[...]ниинь эгээл эрхим гэжэ тоол[...]дохоор бэ?

ЭРХИМ гээшэмнай гол асу[...]дал бэшэ. Бидэнэр ман[...] спортсменүүд 8—11 алтан меда[...] абаха аабза гэжэ багсааһан б[...]гаабди. Манай хүлеэһэн энэ бэ[...] спортсменүүднай абажа шад[...]. Эдэнэр соонһоо мүльһэн дээрэ [...] шоодоороо наадажа, биатлон [...] талха, эхэнэрнүүдэй дунда эс[...]фетэ дамжуулгаар абтаһан м[...] дальнууд илангаяа үнэтэй с[...]тэй. Үнгэрһэн олимпиин наа[...]нуудта дээрэ дурсагдаһан зүй[...]нүүдээр алтан медальда хүргэд[...]гүй байгаабди. Сэхынь хэлэха[...] бидэнэр зарим зүйлнүүдээр б[...]раагүйбди. Жэшээнь, конькига[...] эрэшүүлэй дунда болоһон 50[...] таба мянган метрэй зайда бол[...]һон урилдаанда түрүү һуури[...] алдаһан байнабди. Эдэ түр[...] һууринуудые Америкын Макд[...]мотт, Норвегиин Юханнесен г[...]шэд эзэлһэн байна. Мүн сана[...] урилдаһан эрэшүүл һанаһа[...] хүрэжэ наадаагүй. Эдэнэр[...] финнүүд, шведүүд, Норвегиин с[...]нашадһаа һулаар мүрысөө бшу[...].

Арбадахи олимпиада тухай [...] хэлэхэ байнат?

— МОК-ын сесси 1968 он[...] болохо олимпиин наада Фр[...]циин Гренобль городто үнгэрг[...]гэһэн шиидхэбэри баталан аба[...]. Эндэл дэлхэйн спортсменүүд су[...]ларжа, үбэлэй наадануудые ү[...]гэргэдэг юм. Гренобльдо үнгэрг[...]дэхэ олимпиин нааданай програ[...]мань Инсбругэйхитэй адли юм.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Хилын саданаһаа

Советскэ түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэнэ

ТОКИО, февралиин 25. (ТАСС). Японой булад хайлуулгын томо компанинуудай нэгэн бологшо «Кобэ Сэйко» булад таһалгаряагүйгөөр эюулхэ түхеэрэлгэнүүдые абаха тухай Советскэ Союзтай хэлсээ баталһан юм. Энэ компани Кобэдэ бариг-дажа байһан хоёр шэнэ заводто совет түхеэрэлгэнүүдые тодхохо гэжэ шиидхэбэри гаргаа. Нэгэ заводынь һара бүридэ 20 мянган тонно, хоёрдохинь—100 мянган тонно булад хайлуулжа гаргаха юм.

Совет түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха эдэ заводууд булад таһалгаряагүйгөөр эюулхэ Японой түрүүшын заводууд болоно.

Түүхэтэ һайндэр

ПРАГА, февралиин 25. ТАСС-ай корреспондент И. Масленников ингэжэ дамжуулна:

Хархис хүсэнүүдые бута сохижо, февралиин түүхэтэ илалта ажалшадай туйлаһаар 16 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан, Социалис Чехословакиин бүхы городууд болон тосхонууд мүнөөдэр һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Гүрэнэй тугуудаар, илалта түгэс февралиие алдаршууһан, социализмын, эб найрамдалай, Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай аха дүүгэй хани барисаатай байха замаар саашадаа найдамтайгаар дабшахые Чехословакиин арадые уряалһан транспарантнуудаар үйлсэнүүд болон талмайнууд гоёогдоһон байгаа.

Хаа хаанагүй баярай суглаанууд болон үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. Чехословакиин ажалшад хадаа 16 жэлэй турша соо социализм байгуулха үе соо арадай ажахын хүгжэлтэдэ туйлагдаһан ехэ амжалтануудые тэмдэглэнэ, социализм болон коммунизмын замаар саашадаа дабшаха тодорхой зорилгонуудые хараална.

Энэ һайндэртэ зорюулагдаһан түрүү бэшэгүүдые, редакционно статьянуудые, бусад материалнуудые бүхы түбэй газетэнүүд мүнөөдэр толилоо. 1948 оной февралиин илалтые түүхэтэ үе гэжэ газетэнүүд нэрлэнэ. Чехословакиин коммунис парти Маркс — Энгельс — Ленинэй һургаалые шадамараар хүгжөөжэ, оршон байдалые зүбөөр шэнжэлэн, арадай нэгэдэлые бэхижүүлжэ; хүдэлмэришэн ангиин түрүү хүсэнүүдые тойруулан тэрэниие нягтаар жагсаажа шадаа гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ. Коммунис парти хадаа арадай шухала аша туһые болон эрилтэнүүдые шууд сэхээр хамгаалдаг байгаа. Партиин болон тэрэнэй ЦК-гай агууехэ габьяа гэхэдэ, хархис этэгээдүүдтэй шиидхэхы тулалдаанда 1945 оной майһаа 1948 оной февраль хүрэтэрхи үе соо хүдэлмэришэн ангиие, бүхы түрүү хүсэнүүдые бэлэдхээ, хархис хүсэнүүдэй һанаашалгануудые һайнаар таажа, бүхы арадай үмэнэ тэдэниие элишэлээ гээд «Руде право» газетэ онсолон тэмдэглэнэ».

„Эб найрамдалай, хани барисаанай түлөө!“

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 25. (ТАСС). «Арадуудай хоорондын эб найрамдалай болон хани барисаанай түлөө гэһэн уряатайгаар Квебек (Канада) — Куба гэһэн замаар хэгдэжэ байһан аяншалгада хабаададаг 27 хүн Нью-Йорк Олбани гэжэ штадай ниислэлэй түрмэдэ хоёр һарын турша соо хаагдаад үсэгэлдэр сүлөөлэгдэһэн байна. Тэдэнэр США-гай городуудаар аян замаа саашадань үргэлжэлүүлээ.

США-да үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые буруушааһанайнь, америко-кубинска харилсаа һайжаруулхые уряалһанайнь түлөө аяншалгада хабаадагшадые Америкын полици декабриин 23-да арестовалһан юм. Полициин хараалһан замһаа хадуураад байгаа һаа, тахяад түрмэдэ хаалгахат гэжэ полициинхид аяншалгада хабаадагшадые түрмэдөө табихадаа уридшалан һануулаа.

Америкын судные Кубын засагаархид бусааба

ГАВАНА, февралиин 25. (ТАСС). Кубын загаһа агналгын дүрбэн судные барихадаа абаһан Кубын национальна тугуудые бусаахабди гэжэ Холбоото Штадуудай правительствын тусхай найдуулга үгэһые анхаралдаа абан, Кубын революционно правительство хадаа загаһа барилгын «Джонни реб» гэжэ судные Холбоото Штадуудта бусаагаа. Энэ судные Америкын загаһашан Д. Кэрби Кубада абажа ерэһэн байгаа бшуу.

Судна бүрин бүтэнөөр, бүхы зэр зэмсэгүүдтэеэ бусаагдаһан байна.

Судные бүрин бүтэнөөр бусаажа үгэһэнэйнь түлөө судныи эзэн Гриффин Кубын правительствада баясхалан хүргөө.

«Джонни реб» гэжэ судна Гаванын бухтһаа гаража ошоо.

ГДР-ые мэдэрхэ хэрэгтэй

БЕРЛИН, февралиин 25. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикые мэдэрхэ шухала гэжэ Бельгиин урдын премьер-министр, Бельгиин Социалис партиин ударидагшадай нэгэн К. Гюйсманс хэлэһэн байна. «Германиин Демократическа Республикые мэдэрхые зүбшөөжэ байһан тухайгаа би мэдүүлнэб. Юуб гэхэдэ, тэрэниие мэдэрхэ шухала болоно. Германиин хоёр гүрэн юрэнхы асуудалнуудаар хоорондоо хэлсээ хэжэ, амгалан ёһоной гуримшуулга хэхэ зэргэтэй» гээд К. Гюйсманс мэдүүлһэн байна.

Атомна зэбсэгһээ Германиин хоёо гүрэнэй арсаха тухай ГДР-эй оруулһан дурадхалые зүбшөөжэ байһанаа К. Гюйсманс элирхэйлэн мэдүүлээ гээд АДН агентство мэдээсэнэ.

Дуглас-Хьюмай дэргэдэ зүблөөн болобо

ЛОНДОН, февралиин 25. (ТАСС). Оборонын асуудалнуудай талаар комитедэй заседаниие Англиин премьер-министр Дуглас-Хьюм мүнөөдэр зарлаа. Министрнүүд болон штабуудай начальнигууд комитедэй заседани дээрэ байлсаа. Һүүлээрнь кабинедэй заседани болоһон байна.

Кипрэй асуудалые, Малайзиин федерациин, мүн сэрэгэй политикын талаар общинануудай палатада үглөөдэр эхилхээ байһан хоёр үдэрэй үтэ хэлэлгэнүүдэй эхилхээ байһанда хамаатай асуудалнууд эдэ хоёр заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ гээд Пресс Ассошиэйшнын шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

Аденауэр ХДС-эй түрүүлэгшээр үлэхэ хүсэлэнтэй

БОНН, февралиин 25. (ТАСС). Христианско-демократическа союзай түрүүлэгшээр Аденауэрые дахяад һунгаха гэжэ ХДС-эй болохоёо байгаа съездэ дурадхаха гэһэн шиидхэбэри партиин правлениин абаа. Энэ тушаалда үлэхые зүбшөөхэ байһ наа Аденауэр элидхэйлэн мэдүүлээ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. редактора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабселькоров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и переводов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00049. Зак. № 163.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1964 оной февралиин 27.